Collegeprogramma 2026-2030

SAMEN BOUWEN AAN VERBONDEN DORPEN

nieuwkoop

nieuwkoop.nl

INLEIDING

We moeten de komende jaren belangrijke keuzes maken om onze dorpen leefbaar te houden. Extra woningen vragen om scholen, sport, recreatie en verkeersoplossingen. Een ouder wordende bevolking vraagt om passende woningen, zorg dichtbij of ondersteuning van mantelzorgers. Verduurzaming vraagt om netcapaciteit, investeringen en keuzes in de openbare ruimte. En dat alles moet passen binnen de financiële ruimte en de huidige capaciteit van de organisatie. Juist daarom kiest dit college voor focus en zichtbaar resultaat in de dorpen.

We leggen de nadruk op wat nodig is voor vitale dorpen. We bouwen voort op bestaand beleid en op projecten die al lopen. Waar de richting helder is, gaan we naar uitvoering. Waar geld, planning of capaciteit onder druk komen, sturen we tijdig bij. We maken voor inwoners en ondernemers zichtbaar waar de gemeente op inzet en wat zij daarvan mogen verwachten. Daarmee blijven we dicht bij de bestuursstijl van het vorige collegeprogramma: minder nieuw beleid en onderzoek, meer uitvoering, duidelijke processen en een dienstbare overheid met oog voor de menselijke maat.

Dat vraagt bestuurlijke discipline. Ambities hebben alleen waarde als zij voor inwoners zichtbaar resultaat opleveren en uitvoerbaar zijn binnen geld, capaciteit, planning en wettelijke kaders. Daarom willen we nieuwe plannen meer toetsen op samenhang, uitvoerbaarheid, kosten, capaciteit en maatschappelijke impact. We houden koers, maken tempo en zijn duidelijk over wat wel en niet kan, over wat later komt en wat om nieuwe keuzes vraagt.

Dit collegeprogramma vertaalt het coalitieakkoord naar een uitvoerbare aanpak voor de bestuursperiode 2026-2030. Het maakt duidelijk welke resultaten we willen bereiken, welke stappen daarvoor nodig zijn en wanneer keuzes of besluiten nodig zijn. Daarmee geeft het richting aan het college, de organisatie en de uitvoering in de dorpen. Het akkoord benoemt vier inhoudelijke hoofdthema's die samen de koers bepalen: gezond leven, leven en werken in vitale dorpen, slim verduurzamen en een dienstbare gemeente dichtbij inwoners.

Deze thema's zijn uitgewerkt in opgaven.
Per opgave staat eerst wat we willen bereiken. Daarna volgt een actietabel met drie vaste vragen: Wat gaan we daarvoor doen? Wanneer gaan we dat doen? En wat gaat het kosten?
Via de planning- en controlcyclus maken we zichtbaar welke stappen we hebben gezet, welke middelen nodig zijn en waar we keuzes moeten maken en/of herzien.

UITGANGSPUNTEN BIJ DIT PROGRAMMA

Bij de uitwerking van dit programma houden we rekening met de volgende uitgangspunten.

Voortbouwen op wat er is

In onze gemeente is al veel goed geregeld. Dit programma bouwt voort op bestaand beleid, lopende projecten en eerder gestarte trajecten. Waar we spreken over verbeteren of versterken, gaat het om een gerichte volgende stap die past bij nieuwe opgaven, groei of veranderende omstandigheden.

Verbinding tussen sturingsdocumenten

We houden de verbinding tussen onze sturingsdocumenten, zoals het collegeprogramma, de Omgevingsvisie, het Omgevingsplan, de programmabegroting, de strategische koers woningbouw en gebiedsvisies. Deze documenten geven samen richting aan de toekomstige ontwikkeling van onze gemeente en aan de keuzes die we maken. We zorgen ervoor dat nieuwe visies, programma's en uitvoeringsplannen hierop aansluiten en elkaar versterken.

Van onderzoek naar actie

Onderzoek doen we alleen als het nodig is om een gerichte keuze te maken of een concrete vervolgstap mogelijk te maken. Als de richting al duidelijk is, gaan we over tot uitvoering. Als een keuze nog openstaat, maken we vooraf duidelijk welke vraag het onderzoek beantwoordt, welk resultaat het moet opleveren, wanneer een voorstel volgt en welk bestuursorgaan daarover besluit. Zo blijft onderzoek verbonden aan een besluit of uitvoering.

Eerlijk over geld en capaciteit

Bij iedere actie geven we aan wat bekend is over kosten en dekking. Bedragen zijn ramingen, tenzij de raad al een krediet of budget heeft vastgesteld. Als de dekking nog niet vaststaat, benoemen we dat. We benutten subsidies, specifieke uitkeringen en cofinanciering waar deze bijdragen aan onze opgaven en trekken bij grotere subsidieregelingen waar nodig gezamenlijk op met andere overheden. Voorstellen met financiële gevolgen leggen we voor bij de kadernota, programmabegroting of in een afzonderlijk raadsvoorstel. De raad maakt daarbij de afweging. We kijken niet alleen naar geld, maar ook naar de beschikbare capaciteit. Geld zonder voldoende mensen, kennis en tijd leidt tot vertraging in de uitvoering.

Keuzes maken en bijsturen

We willen nieuwe ambities en plannen meer toetsen op samenhang, uitvoerbaarheid, geld, capaciteit en maatschappelijke impact. We houden koers en maken tempo waar dat kan. Tegelijk zijn we duidelijk over wat later komt, wat afhankelijk is van anderen en wat om een nieuwe bestuurlijke keuze vraagt. De voortgang volgen we via de planning- en controlcyclus: de kadernota, programmabegroting en jaarstukken. Daarin maken we zichtbaar welke stappen zijn gezet, welke middelen nodig zijn en waar bijsturing of herprioritering nodig is.

Samenwerken vanuit opgaven

We werken lokaal, regionaal en bovenregionaal samen wanneer dat nodig is om maatschappelijke opgaven goed aan te pakken. Daarbij kijken we per opgave welke schaal het beste past en welke inzet en middelen hiervoor nodig zijn.
Richting de provincie brengen we de samenhang van onze opgaven nadrukkelijk naar voren. Wonen, bereikbaarheid, economie, energie, natuur, voorzieningen en de leefbaarheid van onze dorpen hangen met elkaar samen. Daarom zoeken we, waar mogelijk met andere gemeenten en partners, naar een gezamenlijke en goed onderbouwde inzet in plaats van afzonderlijke verzoeken of lobbytrajecten per opgave. Zo vergroten we de kans op samenhangende keuzes en investeringen die bijdragen aan onze gemeente.

Wendbaar blijven bij veranderende omstandigheden

De wereld staat niet stil. Nieuwe landelijke regels, maatschappelijke en economische ontwikkelingen, ontwikkelingen bij partners of onverwachte gebeurtenissen kunnen tijdens deze bestuursperiode vragen om andere keuzes.

INHOUDSOPGAVE

Thema 1: Gezond leven en sterke sociale basis

Opgave: Versterken bestaanszekerheid 9
Opgave: Ondersteuning en huisvesting vluchtelingen en asielzoekers 10
Opgave: Doorontwikkeling zorglandschap 11
Opgave: Versterken van de sociale basis 13
Opgave: Voorzieningen laten meegroeien met de dorpen 14

Thema 2: Leven, wonen en werken in vitale dorpen

Opgave: Woningbouw versnellen en nieuwe planvoorraad klaarzetten 16
Opgave: Betaalbaar, passend en lokaal verbonden wonen 18
Opgave: Meer regie op ruimte, grond en slimme verdichting 18
Opgave: Samenwerken aan vitale dorpen 20
Opgave: Vitale dorpscentra versterken en centrumontwikkelingen uitvoeren 21
Opgave: Ondersteuning en ruimte voor lokaal ondernemerschap 22
Opgave: Recreatie en vrijetijdseconomie versterken 23
Opgave: Huisvesting arbeidsmigranten scherper sturen 24
Opgave: Leefbare, verkeersveilige en bereikbare dorpen 25
Opgave: Mobiliteit als randvoorwaarde voor woningbouw en gebiedsontwikkeling 28
Opgave: Toekomstperspectief voor land- en tuinbouw en het buitengebied 30

Thema 3: Slim verduurzamen met oog voor de leefomgeving

Opgave: Energie en warmte uitvoerbaar maken met lokale opwek, netcapaciteit en gebiedsgerichte keuzes 32
Opgave: Energie-infrastructuur en duurzame mobiliteit als randvoorwaarde voor ontwikkeling 34
Opgave: Klimaatadaptieve, circulaire en betaalbare openbare ruimte 36

Thema 4: Een dienstbare gemeente dichtbij inwoners, ondernemers, verenigingen en overige stakeholders

Opgave: Toegankelijke dienstverlening dichtbij, duidelijk en met de menselijke maat 39
Opgave: Vroegtijdig duidelijkheid bij ruimtelijke initiatieven en eenvoudiger regels waar mogelijk 40
Opgave: Kennis en samenwerking inzetten voor een sterke uitvoering 41
Opgave: Uitvoerbare keuzes voor ambities 42
Opgave: Financieel gezond blijven en ruimte houden voor keuzes 43

Thema 1

GEZOND LEVEN EN STERKE SOCIALE BASIS

Inwoners krijgen passende steun, vinden makkelijker hun weg naar hulp en kunnen zo lang mogelijk meedoen in hun eigen omgeving.

Wat we willen bereiken

Gezond leven is in onze gemeente breder dan zorg. Het gaat over opgroeien, rondkomen, mentale gezondheid, bewegen, cultuur, ontmoeting, ouder worden en steun dichtbij als het nodig is. Wie zich zorgen maakt over geld of woonruimte, voelt dat in gezondheid en welzijn. Wie veilig opgroeit, meedoet op school, sport of cultuur en mensen om zich heen heeft, bouwt meer veerkracht op. Wie ouder wordt in een passende woning met een netwerk in de buurt, heeft vaker minder zware zorg nodig. Daarom kiezen wij voor een brede kijk op gezondheid.

De druk op het sociaal domein neemt tegelijkertijd toe. Vergrijzing, complexere hulpvragen, toename jeugdzorg, krapte op de arbeidsmarkt en landelijke wijzigingen zetten zorg en ondersteuning onder druk. Dat vraagt om een andere beweging. We willen problemen eerder in beeld hebben, ondersteuning dichter bij inwoners organiseren en de sociale basis benutten die er al is. Niet ieder probleem hoeft te leiden tot een zware voorziening. Soms helpt eerder signaleren, soms een beter netwerk, soms een betere route naar werk of inkomen en soms een ontmoetingsplek of een passende woning. Juist in die samenhang zit de winst. We kijken daarbij naar herkenbare levensfasen en momenten, zoals opgroeien, werk vinden, een gezin vormen, mantelzorg geven en ouder worden.

Daarom verbinden we bestaanszekerheid, zorg, welzijn, jeugd, Wmo, opvang, sport, cultuur, onderwijs en ontmoeting. Team De Verbinding en Nieuwkoop Actief spelen daarin een belangrijke rol. Samen met de contractpartners in het sociaal domein bekijken we ondersteuning vanuit het gezin of huishouden in plaats van vanuit losse regelingen. Eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid zijn kernbegrippen. Hulp zo licht als mogelijk, zo zwaar als nodig. Tegelijk vragen groei van de dorpen en vergrijzing om goede voorzieningen. Kindvoorzieningen, sportaccommodaties, ontmoetingsplekken en een toekomstbestendig zwembad zijn geen losse stenen. Het zijn plekken waar gezondheid, meedoen en leefbaarheid samenkomen.

Onze ambitie is een gemeente waarin inwoners tijdig steun krijgen, waarin de route naar hulp overzichtelijk is, de eigen kracht en het eigen netwerk voorliggend zijn en waarin mensen langer mee kunnen doen. Dat vraagt om keuzes. Niet alles kan tegelijk. Daarom werken we stap voor stap, kijken we scherp naar wat op langere termijn uitvoerbaar en betaalbaar is en investeren we vooral daar waar preventie, samenhang en nabijheid het verschil maken. De invulling kan per dorp verschillen en sluit aan bij wat inwoners, verenigingen en maatschappelijke partners daar nodig hebben.

Opgave: Versterken bestaanszekerheid

Inwoners met geldzorgen krijgen passende hulp, vinden regelingen en ondersteuning makkelijker en krijgen betere kansen om mee te doen via werk of participatie.

Wat we willen bereiken

Geldzorgen raken meer dan de portemonnee. Ze geven stress en werken door in gezondheid, opvoeding, werk en relaties. Daarom bereiken we inwoners eerder, voordat problemen groter worden.

In 2026 en 2027 werken we aan een intensivering van de aanpak vroegsignalering van beginnende schulden. Dit doen we samen met woningcorporaties, energieleveranciers, zorgverzekeraars en maatschappelijk werk. Daarnaast zetten we in op voorliggende preventieve voorzieningen als de Papierwinkel en een uitbreiding van de taken van Schuldhulpmaatje.

Tegelijk brengen we regelingen voor inwoners met een laag inkomen beter bij elkaar. Er is al een overzicht van voorzieningen. De volgende stap is om scherper te beschrijven wat we met deze regelingen willen bereiken en hoe inwoners de steun beter kunnen vinden. Dat nemen we mee in de doorontwikkeling van de preventieagenda.

Werk en meedoen horen hier direct bij. Daarom maken we nieuwe afspraken met Alphen aan den Rijn over de dienstverlening van het Serviceplein en Rijnvicus. Daarin leggen we duidelijker vast wat we verwachten van begeleiding naar werk, participatie en de tegenprestatie.

Daarnaast onderzoeken we of we hulp bij werk, inkomen en participatie dichter bij inwoners kunnen organiseren, bijvoorbeeld via Team De Verbinding. Afhankelijk van de uitkomsten kunnen we sommige verbeteringen snel invoeren. Grotere veranderingen vragen meer voorbereiding. Zo werken we stap voor stap aan meer overzicht, snellere hulp en meer grip op het dagelijks leven.

Wat we daarvoor gaan doen	Wanneer we dat gaan doen	Wat het gaat kosten
We intensiveren de aanpak vroegsignalering van beginnende schulden en zetten meer in op voorliggende preventieve voorzieningen als de Papierwinkel en Schuldhulpmaatje.	Nieuwe afspraken met partners over vroegsignalering en met Schuldhulpmaatje in 2027.	Voorbereiding binnen de huidige capaciteit. Kosten van aanvullend aanbod worden onderbouwd in het uitvoeringsvoorstel en gedekt via herprioritering van taken of de kadernota.
We brengen samenhang aan in de regelingen en voorzieningen voor inwoners met een laag inkomen met per regeling een beoogd doel en de wijze waarop we zoveel mogelijk mensen bereiken.	Voorstel gereed in 2027, invoering in 2028.	Binnen bestaand budget. Als een hoger bereik leidt tot meer verstrekkingen, brengen we dat als financieel effect in beeld.
We maken nieuwe afspraken met Alphen aan den Rijn over de dienstverlening door het Serviceplein en Rijnvicus, inclusief afspraken over rapportageverplichtingen.	Afspraken gereed in 2026, daarna jaarlijkse monitoring.	Uitgangspunt is uitvoering binnen het bestaande budget voor de dienstverlening.
In 2027 onderzoeken we door middel van een pilot de mogelijkheden van een lokale ingang voor werk, inkomen en participatie (op onderdelen), inclusief kosten, opbrengsten en de gevolgen voor de organisatie.	We stellen het projectvoorstel vast in 2027.	Voorbereiding binnen de huidige capaciteit. Voor een incidenteel invoeringsbudget ramen we 65.000 euro in 2028 en 2029.

Opgave: Ondersteuning en huisvesting vluchtelingen en asielzoekers

We voeren onze wettelijke taken voor opvang, huisvesting en inburgering zorgvuldig en menselijk uit. We bieden nieuwkomers een veilige start en ondersteuning om zelfstandig mee te doen, met oog voor de draagkracht, leefbaarheid en duidelijkheid voor onze dorpen, inwoners en partners.

Wat we willen bereiken

Opvang, huisvesting en inburgering vragen om zorgvuldige keuzes. Het gaat om mensen die een veilige plek nodig hebben en om dorpen waar woningen, onderwijs, zorg en andere voorzieningen al onder druk staan. Ook de gemeentelijke organisatie en maatschappelijke partners ervaren extra druk door deze opgaven. Daarom voeren we onze wettelijke taken menselijk, zorgvuldig en duidelijk uit, met oog voor draagkracht, leefbaarheid en uitvoerbaarheid.

We werken verder aan een invulling van de verplichting op grond van de Spreidingswet samen met Kaag en Braassem. Daarbij letten we op goede afspraken over begeleiding, handhaving op veiligheid, onderwijs, (jeugd)zorg en communicatie met de omgeving. Voor statushouders zetten we in op inburgering die helpt om sneller zelfstandig te worden. Taal, werk, opleiding en meedoen staan daarbij centraal. We verwachten dat inburgeraars zich inspannen om de afspraken over hun inburgering na te komen. Hierbij dragen ze bij aan de dorpen en waar mogelijk versterken ze de samenleving. We bieden passende begeleiding en spreken mensen aan als afspraken niet worden nagekomen. Als dat nodig is, handhaven we volgens de wettelijke regels.

Ook bereiden we ons tijdig voor op veranderingen rond de opvang van Oekraïense ontheemden, zodat inwoners en partners weten waar zij aan toe zijn.

De opvang van Oekraïense ontheemden verandert door het aflopen van de Richtlijn Tijdelijke Bescherming per 4 maart 2028. Daarom brengen we alle locaties in beeld die we nu voor opvang en huisvesting gebruiken. Per locatie leggen we vast hoe lang het gebruik nog kan doorlopen, welke afspraken en contracten gelden en welke bestemming daarna passend is.

Wat we daarvoor gaan doen	Wanneer we dat gaan doen	Wat het gaat kosten
We geven samen met Kaag en Braassem invulling aan de verplichting op grond van de Spreidingswet en leggen de afspraken over begeleiding, veiligheid, onderwijs, zorg en omgevingscommunicatie vast in een bestuursovereenkomst.	Project is gestart. Bestuursovereenkomst zal in 2026 of 2027 gesloten worden, afhankelijk van het tempo van de planvorming. Planning van de realisatie is afhankelijk van de gezamenlijke locatiekeuze en de procedure.	Binnen rijksmiddelen. De gemeentelijke inzet vergoeden we uit de bijdrageregeling.
We voeren de inburgering van inburgeraars mensgericht uit en handhaven bij niet-naleving.	Doorlopend.	Binnen de specifieke uitkering inburgering en het bestaande budget. Landelijke wijzigingen in de rijksbijdrage melden we via de planning- en controlcyclus.
We brengen alle opvang- en huisvestingslocaties in beeld met hun looptijd, contract en toekomstige bestemming.	Locatieoverzicht in 2027.	Binnen de huidige capaciteit.
We leggen een uitvoeringsvoorstel voor over de gevolgen van het aflopen van de Richtlijn Tijdelijke Bescherming per 4 maart 2028, inclusief afbouw, doorlopende huisvesting en financiële gevolgen. We bieden tijdig duidelijkheid en passende ondersteuning aan Oekraïense ontheemden die daarvoor in aanmerking komen, binnen de geldende landelijke kaders.	Voorstel in 2027.	Voorbereiding binnen de huidige capaciteit. Financiële gevolgen zijn afhankelijk van rijksbesluiten en onderbouwen we bij het voorstel.

Opgave: Doorontwikkeling zorglandschap

We versterken de samenwerking tussen zorg, welzijn en ondersteuning rond de hulpvraag van inwoners.

Wat we willen bereiken

Inwoners moeten kunnen rekenen op samenhangende ondersteuning die aansluit bij hun situatie. Zowel de personele capaciteit bij aanbieders als de beschikbare middelen staan onder druk. We organiseren het zorglandschap daarom menselijk maar ook toekomstbestendig. We zoeken hierin altijd de balans tussen wat inwoners zelf kunnen, zelf kunnen organiseren en wat we vanuit de gemeente met collectieve voorzieningen of individuele verstrekkingen compenseren.

We versterken de samenwerking tussen welzijn, zorg, jeugd, Wmo, huisartsen, eerste lijn, onderwijs en gecontracteerde partners. Met gezondheidspartijen werken we verder aan een gezamenlijke agenda. Ook onderzoeken we of we de toegang tot het sociaal domein dichter bij inwoners kunnen organiseren en welke rol Team De Verbinding daarin kan krijgen.

Bij de Wmo bereiden we ons voor op landelijke wijzigingen. We werken aan herstelgerichte

ondersteuning, duidelijke informatie over de eigen bijdrage, mogelijke veranderingen in huishoudelijke hulp en betere steun voor mantelzorgers. In de jeugdhulp blijven we de druk op het JGT, de positie van SOZ (Serviceorganisatie Zorg Holland Rijnland) en de inzet van aanbieders scherp volgen. Regionale maatregelen voeren we lokaal zo praktisch mogelijk uit.

Tegelijk ontwikkelen we de preventieagenda en monitor door. Zo sturen we eerder op gezondheid, samenwerking en lichte ondersteuning, zodat hulp beschikbaar blijft voor wie die nodig heeft. We investeren in vroegsignalering, een goede toegang tot ondersteuning, deskundige professionals en een sluitende samenwerking tussen gemeente, zorg- en welzijnspartners, onderwijs en inwoners. Met de monitor volgen we de resultaten, signaleren we knelpunten en sturen we waar nodig bij.

Wat we daarvoor gaan doen	Wanneer we dat gaan doen	Wat het gaat kosten
We versterken de samenhang tussen welzijn, zorg en ondersteuning met Nieuwkoop Actief, de eerste lijn en gecontracteerde partners en stellen met de gezondheidspartijen een gezamenlijke agenda vast met concrete afspraken.	Gezamenlijke agenda vastgesteld in 2027. Uitvoering gehele periode.	Binnen de huidige capaciteit.
We voeren herstelgerichte ondersteuning (reablement) in de Wmo in en stellen een uitvoeringsplan vast voor de eigen bijdrage, de huishoudelijke hulp en de ondersteuning van mantelzorgers.	Invoering reablement vanaf 2027. Uitvoeringsplan Wmo in 2027.	Invoering reablement dekken we uit het bestaande Wmo-budget. We melden bij de kadernota welk deel van het huidige voordeel op huishoudelijke hulp hiervoor beschikbaar is. Landelijke wijzigingen in de eigen bijdrage en de huishoudelijke hulp geven een structureel risico. Dat verwerken we bij de dan eerstvolgende begroting.
Lokale jeugdhulp: we volgen de capaciteit en belasting van het JGT, voeren de regionale maatregelen in en werken lokaal preventief.	Gehele periode, met halfjaarlijkse rapportage aan het college.	Uitvoering binnen de meerjarenbegroting. Het open einde van de jeugdhulp blijft een financieel risico. Dit staat in de risicoparagraaf van de begroting.
We stellen een nieuwe lokale preventieagenda met monitor vast, inclusief de nieuwe basisfunctionaliteiten die we op grond van het AZWA moeten inrichten.	Preventieagenda 2.0 en monitor vastgesteld in 2027, uitvoering vanaf 2028.	Opstellen binnen bestaand budget. Het wegvallen van de GALA-middelen en de overgang van AZWA-middelen naar de regio geven een structureel risico. Bij de begroting 2028 laten we zien welke taken we binnen het resterende budget uitvoeren en welke keuze de raad daarbij heeft.

Opgave: Versterken van de sociale basis

Inwoners kunnen meedoen, elkaar ontmoeten en dicht bij huis ondersteuning vinden, ongeacht beperking, achtergrond of geaardheid.

Wat we willen bereiken

Een sterke sociale basis begint in de dorpen zelf. Bij verenigingen, scholen, vrijwilligers, jongerenwerk, welzijn, cultuur, bibliotheek en plekken waar mensen elkaar ontmoeten. Daar wordt vaak als eerste gezien dat iemand vastloopt, eenzaam is of niet meer goed mee kan doen. Daarom willen we die basis zichtbaarder en sterker maken. De gemeente geeft initiatieven van inwoners en verenigingen ruimte en versterkt en verbindt wat er al is.

Ook blijven we investeren in sport, bewegen, gezondheid, kunst en cultuur, juist ook in en rond het onderwijs. Voor kwetsbare jongeren, waaronder thuiszitters, en voor kwetsbare ouderen brengen we beter in beeld wat er al is en waar ondersteuning ontbreekt. Op basis daarvan werken we waar nodig verbeteringen uit.

Inclusie blijft onderdeel van deze aanpak. Leefbaarheid begint bij je welkom, veilig en gezien voelen in je eigen dorp. Iedereen moet kunnen meedoen, ongeacht beperking, achtergrond of geaardheid. We geven Nieuwkoop Actief een duidelijkere positie als spil in het preventieve veld. We hebben extra aandacht voor fysieke toegankelijkheid voor mensen met een beperking of slecht zicht en voor het verkleinen van drempels die gelijke deelname beperken. Daarom nemen we toegankelijkheid, ontmoeting en gebruik door verschillende doelgroepen mee bij de inrichting van de buitenruimte. Zo groeit de sociale basis uit tot een herkenbaar netwerk dichtbij inwoners.

Wat we daarvoor gaan doen	Wanneer we dat gaan doen	Wat het gaat kosten
We versterken de positie en de zichtbaarheid van Nieuwkoop Actief als spil in het preventieve veld en leggen de opdracht en de gewenste resultaten vast.	Intensivering vanaf najaar 2026 en vastlegging jaarlijks.	Incidenteel 20.000 euro in 2027 voor de communicatieaanpak.
We zetten het aanbod op sport, bewegen, gezondheid, kunst en cultuur verder door, o.a. in het onderwijs.	Voortzetting bestaand beleid.	Binnen de huidige capaciteit.
We doen een onderzoek naar het preventieve ondersteuningsaanbod voor kwetsbare jongeren en ouderen en als er sprake is van hiaten, doen we via de nieuwe preventieagenda verbetervoorstellen.	Onderzoek begin 2027 en eventuele verbetervoorstellen in de preventieagenda.	Onderzoek kan plaatsvinden binnen de huidige capaciteit. Mogelijke maatregelen in de verbetervoorstellen krijgen een dekkingsvoorstel.
We zetten de aanpak voor inclusie voort, onder andere voor mensen met een beperking, mensen met een migratieachtergrond en LHBTIQA+-inwoners.	Doorlopend.	Binnen bestaand budget.
We hanteren vaste eisen voor het faciliteren van toegankelijkheid, ontmoeting en gebruik door verschillende doelgroepen in het programma van eisen voor de openbare ruimte. Waar mogelijk passen we dit toe bij herinrichting en groot onderhoud.	Toepassing bij projecten openbare ruimte.	Binnen de bestaande onderhouds- en projectbudgetten toegankelijke inrichting in een project meer kost dan het standaardontwerp, maken we dat zichtbaar in het projectvoorstel.

Opgave: Voorzieningen laten meegroeien met de dorpen

We zorgen voor een betaalbaar en passend voorzieningenniveau voor onderwijs, sport en ontmoeting in de dorpen.

Wat we willen bereiken

Als dorpen groeien, groeit ook de behoefte aan onderwijs, sport, recreatie en ontmoeting. Een school, sporthal of dorpshuis is meer dan een gebouw. Het zijn plekken waar kinderen leren, inwoners bewegen, verenigingen actief zijn en mensen elkaar ontmoeten. Daarom willen we eerder en beter afwegen welke voorzieningen nodig zijn en hoe we die betaalbaar houden. Niet alles kan overal. We onderzoeken de toekomstige ruimtebehoefte voor onderwijs en sport, met speciale aandacht voor IKC De Vaart en IKC Zevenhoven. Die inzichten gebruiken we voor een integraal huisvestingsplan voor onderwijs en binnensport. Tegelijk maken we nieuwe afspraken met verenigingen en StiBuNi over beheer en onderhoud van de sportvelden.

Voor De Vlijt in Zevenhoven en de sport en onderwijsvoorzieningen in Noorden zoeken we passende alternatieven. Ook onderzoeken we de behoefte aan padel, skeeleren en schaatsen. Daarnaast werken we door aan zwembad De Wel en het sportbedrijf samen met Kaag en Braassem. De behoefte aan ontmoeting nemen we mee in de doorontwikkeling van de preventieagenda.

Wanneer lokale verenigingen en/of stichtingen door een concrete ruimtelijke ontwikkeling moeten verplaatsen, bekijken we binnen de geldende kaders welke ondersteuning bij de zoektocht naar alternatieve ruimte mogelijk is.

Wat we daarvoor gaan doen	Wanneer we dat gaan doen	Wat het gaat kosten
We stellen een integraal huisvestingsplan onderwijs en binnensport op en leggen dat aan de raad voor. Daarin staan de ruimtebehoefte, de scenario's voor IKC De Vaart en IKC Zevenhoven, de sportbehoefte, de financiën en de ruimtelijke inpassing.	Onderzoek en uitwerking in 2026 en 2027. Raadsbesluit over het integraal huisvestingsplan eind 2027.	Onderzoekskosten: 30.000 euro Zevenhoven, 75.000 euro De Vaart, 20.000 euro sportaccommodaties en 30.000 euro extern advies voor het plan. Totaal 155.000 euro incidenteel in 2027.
We maken afspraken over het onderhoud en beheer van de sportaccommodaties en leggen de raad scenario's met een voorkeursvoorstel voor met kwaliteitsniveau, taakverdeling en kosten.	Gesprekken met verenigingen en sportorganisaties in 2026 en 2027. Besluit in 2027.	Het college werkt de scenario's, de uitvoeringsconsequenties, risico's en de mogelijkheden voor dekking nader uit. De raad wordt via de kadernota geïnformeerd over de financiële bandbreedte en de gevolgen voor het meerjarenperspectief. Het college legt vervolgens een afzonderlijk raadsvoorstel voor met een gemotiveerd voorkeursscenario, een dekkingsvoorstel en de benodigde besluitvorming.
We leggen scenario's voor sport en bewegen in Zevenhoven voor als alternatief voor De Vlijt en brengen de toekomst van onderwijs en sport in Noorden in beeld, met prioriteit voor de gymzaal.	Scenario's gereed in 2027, in samenhang met het integraal huisvestingsplan.	Voorbereiding binnen de huidige capaciteit. Voor investeringen in sport- en onderwijsvoorzieningen in Zevenhoven en Noorden is nog geen krediet opgenomen. Het college werkt bij het integraal huisvestingsplan de investeringen, structurele exploitatielasten en dekkingsmogelijkheden uit en legt deze voor aan de raad.
We nemen de inzichten uit eerdere verkenningen naar padelbanen mee en actualiseren deze aan de hand van recente ontwikkelingen en ervaringen elders in het land. We bespreken met de tennisverenigingen welke mogelijkheden er binnen de ruimtelijke kaders zijn.	Terugkoppeling aan de verenigingen in 2026 – 2027.	De afstemming met de tennisverenigingen gebeurt binnen de huidige capaciteit en het bestaande budget.
We werken de nieuwbouwplannen van zwembad De Wel technisch uit en informeren de raad over de fases, kosten en risico's.	Planologische procedure en technische uitwerking in 2026 en 2027. Vergunningen 2027 en 2028. Start bouw daarna. Richtjaar voor ingebruikname is 2028.	Binnen het door de raad vastgestelde investeringskrediet.
We werken verder aan een gezamenlijk sportbedrijf met Kaag en Braassem, waarin in ieder geval het zwembad wordt opgenomen, met een gezonde exploitatie en een toekomstbestendige en professionele beheersvorm die uitgerust is voor haar taak als uitgangspunt.	Contouren en besluitvorming in 2027.	Kosten en opbrengsten volgen uit het onderzoek. Wij nemen in dit programma vooralsnog geen besparing op voordat het onderzoek gereed is.

Thema 2

LEVEN, WONEN EN WERKEN IN VITALE DORPEN

We maken integrale, betaalbare keuzes die bijdragen aan wonen, werken en ontmoeten in onze gemeente.

Wat we willen bereiken

Vitale dorpen vragen om meer dan woningen alleen. Toch is woningbouw de motor van veel andere keuzes in deze bestuursperiode. Nieuwe woningen zijn nodig om jongeren in het dorp te houden, gezinnen perspectief te bieden en ouderen passend te laten wonen. Tegelijk raakt woningbouw direct aan leefbaarheid, voorzieningen, verkeer, economie, zorg, groen en energie. Daarom beschouwen wij bouwen niet als een losse productieopgave, maar als onderdeel van een bredere dorpsontwikkeling.

Dat vraagt om keuzes binnen de (provinciale) ruimtelijke kaders. Die kaders beperken de beschikbare ruimte voor woningbouw, voorzieningen, bedrijven, groen en infrastructuur. Verdichting kan helpen om voorzieningen te behouden en open ruimte te sparen, mits schaal en kwaliteit passen bij het dorp. Naast wonen vraagt ook de lokale economie aandacht. Via het ondernemersloket hebben ondernemers een aanspreekpunt voor vragen over economie en duurzaamheid. Voor dorpscentra, bedrijventerreinen, land- en tuinbouw, recreatie en toerisme maken we ruimtelijke keuzes die passen bij het karakter en de economische ontwikkeling van gemeente Nieuwkoop.

Zo beoordelen we ontwikkelingen niet als losse projecten, maar in samenhang met wat een dorp nodig heeft of wat gemeentebreed nodig is. In de wetenschap dat niet alles overal kan. Daarmee kunnen we ruimtelijke keuzes beter afwegen en blijven wonen, voorzieningen, bereikbaarheid en leefbaarheid met elkaar in balans.

Opgave: Woningbouw versnellen en nieuwe planvoorraad klaarzetten

We werken aan meer mogelijkheden voor passende woningen en woningbouwmogelijkheden in onze gemeente.

Wat we willen bereiken

De druk op de woningmarkt blijft groot. Jongeren zoeken een eerste woning, gezinnen willen doorgroeien en ouderen hebben vaker een passende woning nodig. Daarom houden we tempo in lopende projecten en bereiden we nieuwe ontwikkellocaties voor. Het college pakt door op de ingezette strategische koers voor woningbouw en blijft koersen op de ambitie om tot 2040 in totaal 2.300 woningen toe te voegen.

Binnen onze huidige werkwijze zetten we al in op versnelling van lopende woningbouwprojecten, onder meer door procedures, onderzoeken en besluitvorming waar mogelijk parallel te organiseren. Aanvullend onderzoeken we in een pilot in Zevenhoven hoe we projecten verder kunnen versnellen.

De ervaringen in Zevenhoven gebruiken we direct bij nieuwe projecten. Tegelijkertijd werken we aan het versterken van de woningbouwopgave voor de langere termijn. We bouwen nieuwe zachte planvoorraad op, stellen een volkshuisvestelijk programma op en brengen per kern ontwikkelkansen voor toekomstige woningbouw in beeld. Daarbij onderzoeken we welke vormen van ontwikkeling passen bij de behoefte, leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit van een dorp. Dit kan gaan om verdichting, transformatie of kleinschalige uitbreidingen, waaronder straatje erbij.

De inzichten uit het volkshuisvestelijk programma gebruiken we om te beoordelen of actualisatie van de strategische koers richting 2040 nodig is. Hiermee creëren we de randvoorwaarden om ook op langere termijn uitvoering te geven aan de woningbouwambitie.

Daarnaast zetten we in op het verruimen van de provinciale ruimtelijke kaders voor woningbouw.

Wat we daarvoor gaan doen	Wanneer we dat gaan doen	Wat het gaat kosten
We bouwen voort op onze huidige werkwijze van parallel plannen en versterken deze op basis van opgedane ervaringen, waaronder die uit Zevenhoven.	Werkwijze vastgesteld in 2026, daarna toepassen bij elk project.	Binnen de huidige capaciteit. Per project nemen we de plankosten op in de grondexploitatie of de anterieure overeenkomst.
We zetten actief in op het vergroten van mogelijkheden van ruimtelijke ontwikkelingen buiten BSD. Daarbij onderzoeken we bijvoorbeeld of Langeraar opnieuw de 3 ha-status kan krijgen. Hiervoor voeren we actief het gesprek met de provincie en andere partners.	Doorlopend.	Binnen de huidige capaciteit. Eventuele kosten voor vervolgonderzoeken, planuitwerkingen of locatiegerichte verkenningen worden afzonderlijk betrokken bij de betreffende projecten en de daarvoor beschikbaar gestelde voorbereidingskredieten en de later geopende grondexploitaties.
We beoordelen of actualisatie van de strategische koers woningbouw richting 2040 nodig is. Daarbij benutten we de uitkomsten van het volkshuisvestelijk programma, actualiseren we de woningbouwprogrammering en betrekken we ontwikkelkansen en een nieuwe zachte planvoorraad. Ook brengen we de gevolgen voor de woningbouwopgave richting 2040 in beeld.	Volkshuisvestelijk programma gereed 2027, actualisatie strategische koers woningbouw 2028.	Incidenteel € 100.000,- in 2028. Dit budget zetten we in voor externe ondersteuning, actualiseren van de woningbouwprogrammering, het in beeld brengen van de ontwikkelkansen en zachte planvoorraad. De exacte inzet is afhankelijk van de benodigde onderzoeken, de uitkomsten van het volkshuisvestelijk programma en de ontwikkelkansen die in de actualisatie worden betrokken.
Voor de Ruimte-voor-Ruimteregeling geven wij uitvoering aan het raadsvoorstel van 26 februari 2026. Opleveren onderzoeksresultaten en gesprek met de raad in 2027, afhankelijk van bijeenkomsten klankbordgroep.	2027.	Als uit de werksessies met de klankbordgroep blijkt dat de Ruimte-voor-Ruimteregeling aangepast moet worden, is onderzoeksgeld nodig en externe inhuur. Beoogde kosten (schatting 50k) worden met een separaat voorstel voorgelegd aan de raad.
De initiatiefnemers onderbouwen het idee om de landijsbanen te realiseren in Nieuwkoop en Ter Aar. Met de onderbouwing kunnen we in gesprek met de provincie of dit idee haalbaar is.	Afhankelijk van het door de initiatiefnemer onderbouwde advies bespreken we de mogelijkheden met de provincie. Afhankelijk van deze mogelijkheden worden al dan niet vervolgstappen bepaald.	Binnen de huidige capaciteit. Eventuele consequenties van mogelijke vervolgstappen worden breed in beeld gebracht.
We begeleiden particuliere woningbouwinitiatieven die bijdragen aan de woningbouwopgave en passen binnen de ruimtelijke en financiële kaders.	Bij concrete initiatieven. In 2026 en 2027 toetsen we of de capaciteit past bij de intensiteit en mate van inzet die nodig is.	Binnen de huidige capaciteit, maar ook sterk afhankelijk van de intensiteit en mate van dienstverlening. Ook afhankelijk van de ontwikkelingen rondom de netcongestie.

Opgave: Betaalbaar, passend en lokaal verbonden wonen

We zetten ons in voor betaalbare en passende woningen, met aandacht voor de mogelijkheid om inwoners in hun eigen dorp of gemeente te laten wonen.

Wat we willen bereiken

Woningbouw krijgt pas waarde als de juiste woningen op de juiste plek komen. Starters, jonge gezinnen, ouderen en inwoners met een zorgvraag hebben elk iets anders nodig. Tegelijk willen we dat inwoners zoveel mogelijk in hun eigen dorp of gemeente kunnen blijven wonen. Dat is belangrijk voor mantelzorg, vrijwilligerswerk en de sociale kracht van dorpen.

De komende periode bouwen we verder aan een strategisch partnerschap met de woningcorporaties, zeker nu de fusiecorporatie vorm krijgt. Daarmee willen we betaalbaarheid, doorstroming, zorggeschikte woningen en leefbare buurten beter met elkaar verbinden. In deze afspraken sturen we op doorstroming en op woningtypen waar lokaal het meest behoefte aan is. De mogelijkheden van lokaal maatwerk blijven we maximaal benutten.

Wat we daarvoor gaan doen	Wanneer we dat gaan doen	Wat het gaat kosten
We maken samenwerkingsafspraken met de woningcorporaties over woningtypen, zorggeschikte woningen, doorstroming en leefbaarheid.	Doorlopend.	Binnen de huidige capaciteit.

Opgave: Meer regie op ruimte, grond en slimme verdichting

Inwoners zien dat ontwikkelingen zorgvuldig worden afgewogen en dat de gemeente duidelijk maakt welke keuzes daarbij worden gemaakt.

Wat we willen bereiken

De ruimte in en rond onze dorpen staat onder druk. Woningbouw, voorzieningen, groen, parkeren, bedrijven en energie vragen allemaal om plek. Daarom willen we als gemeente meer grip op waar ontwikkeling plaatsvindt en onder welke voorwaarden. Verdichting kan helpen om open ruimte te sparen en voorzieningen te dragen, zolang de schaal en kwaliteit passen bij het dorp.

We gaan actiever strategisch grondbeleid voeren wanneer dat nodig is voor publieke belangen zoals betaalbaarheid, bereikbaarheid en voorzieningen. Hierbij geven we ons rekenschap van factoren als specifieke eisen van Natura 2000, beperkingen van het elektriciteitsnet en uitdagingen als bodemdaling. Ook zetten we de legalisatie van zomerparken voort binnen de kaders die de raad heeft vastgesteld. Daarnaast werken we aan duidelijke randvoorwaarden voor optoppen, verdichting en hoogteaccenten. Zo weten inwoners, ontwikkelaars en raad beter waar ruimte zit en waar terughoudendheid past.

Wat we daarvoor gaan doen	Wanneer we dat gaan doen	Wat het gaat kosten
We volgen actief kansen voor strategische grond- en vastgoedverwerving die kunnen bijdragen aan publieke doelen en gebiedsontwikkelingen. Bij een concrete kans beoordelen we de strategische meerwaarde, laten we de marktwaarde taxeren en leggen we het college een voorstel voor over het starten van onderhandelingen. Een eventuele aankoop vindt plaats onder voorbehoud van instemming van de raad.	Doorlopend, bij concrete kansen en mogelijke gebiedsontwikkelingen.	Verwervingen zijn balansmutaties en lopen via grondexploitaties of een raadskrediet. Per verwerving legt het college een dekkingsvoorstel voor. Bedragen zijn nu niet te ramen.
We zetten in op legalisatie van permanent wonen op de recreatieparken in Zevenhoven. We legaliseren het permanent wonen op de recreatieparken in Zevenhoven waar dat mogelijk is en kostenneutraal voor de gemeente volgens het raadsbesluit uit 2025.	Doorlopend.	Voor dit project is budget gereserveerd voor externe inhuur en opgenomen in de begroting 2027 (80 k). Afhankelijk van besluitvorming, verdere uitwerking van het project, looptijd en gekozen uitvoeringswijze wordt per (vervolg)fase budget gevraagd via een raadsvoorstel en/of via de reguliere P&C-cyclus. Bij deze besluitvorming wordt ook inzichtelijk gemaakt op welke wijze de kosten kunnen worden gedekt.
We stellen een ruimtelijke visie met randvoorwaarden voor optoppen, verdichting en hoogteaccenten vast, inclusief aspecten als gevolgen voor de parkeernormen, ontsluiting, nutsvoorzieningen, leefbaarheid en openbare ruimte.	Raadsbesluit in 2029.	Incidenteel 80.000 euro in 2029 voor externe inhuur.
We zetten in op strategische verwerving van de waterzuiveringslocatie in Langeraar, zodat verenigingen kunnen verplaatsen.	Lopend, binnen de planvorming Langeraar West.	Kosten afhankelijk van de onderhandeling. Het college legt een besluit met dekkingsvoorstel voor aan de raad.
We onderzoeken de mogelijkheden voor de huisvesting van verenigingen in Langeraar. Specifiek voor de verenigingen in Langeraar die nu structureel gebruikmaken van gebouw Parola en de twee muziekverenigingen die gebruikmaken van De Schakel en De Ringkant. Dit doen we samen met belanghebbenden en stakeholders.	Lopend. Vanuit dialoogsessies met stakeholders is in 2026 de behoefte van verenigingen in beeld gebracht. Vervolgens worden mogelijke locaties en beheersvormen onderzocht en uitgewerkt.	Binnen huidige capaciteit. Voor de kosten van het gebouw wordt een voorstel voorgelegd aan de raad (2e helft 2027).

Opgave: Samenwerken aan vitale dorpen

Inwoners zien welke keuzes voor hun dorp nodig zijn, hoe die met elkaar samenhangen en wanneer zij hun kennis en ervaringen kunnen inbrengen.

Wat we willen bereiken

Ieder dorp heeft een eigen karakter, kansen en knelpunten. Daarom verbinden we grote opgaven, zoveel als mogelijk, integraal aan de keuzes die in een dorp voorliggen. Bij belangrijke plannen en ontwikkelingen kijken we in samenhang naar wonen, voorzieningen, zorg, bereikbaarheid, groen, economie, klimaat en energie. Zo sluiten keuzes beter aan bij wat in een dorp nodig is en mogelijk is, zonder de samenhang binnen de gemeente uit het oog te verliezen.

We versterken de samenwerking met de dorpsraden en we maken duidelijke afspraken over rol, taken en ondersteuning. Via de bestaande jaarplanning en beschikbare dorpsvisies bespreken we de belangrijkste opgaven, lopende ontwikkelingen en keuzes. We koppelen terug wat de gemeente met signalen doet, wat binnen bestaande plannen en budgetten kan en waar een besluit van college of raad nodig is.

Ook in de dorpen zonder dorpsraad sluiten we bij plannen en keuzes aan bij het eigen karakter, de kansen en de knelpunten van het dorp. Bij belangrijke ontwikkelingen kijken we integraal naar de gevolgen van de diverse opgaven. We betrekken inwoners, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke partners vroegtijdig bij toekomstige plannen en keuzes die gevolgen hebben voor hun dorp. Zo benutten we lokale kennis en maken we keuzes die passen bij de eigen situatie van het dorp, binnen de financiële en organisatorische mogelijkheden van de gemeente.

Wat we daarvoor gaan doen	Wanneer we dat gaan doen	Wat het gaat kosten
We versterken de samenwerking met de dorpsraden. We gebruiken de bestaande jaarplanning en beschikbare dorpsvisies als basis om de belangrijkste opgaven, lopende ontwikkelingen en keuzes in samenhang te bespreken. We maken afspraken over rol, taken en ondersteuning en koppelen terug wat de gemeente met signalen doet, wat binnen bestaande plannen en budgetten kan en waar besluitvorming door college of raad nodig is.	Doorlopend, bij nieuwe of herijkte belangrijke plannen en ontwikkelingen.	Binnen de voorbereiding van het betreffende plan of project. Kosten voor aanvullend onderzoek of maatregelen worden met dekking opgenomen in het voorstel aan college of raad.
We toetsen bij belangrijke plannen en ontwikkelingen integraal welke opgaven in het betreffende dorp samenkomen en welke gevolgen en keuzes daarbij horen. Daarbij brengen we de gevolgen voor wonen, voorzieningen, zorg, bereikbaarheid, groen, economie, klimaat en energie integraal in beeld, inclusief de financiële en organisatorische uitvoerbaarheid.	Doorlopend. Bij toekomstige plannen en keuzes met belangrijke gevolgen voor een dorp.	Binnen de voorbereiding van het betreffende plan of project. Intensieve participatie nemen we op in het projectbudget.

Opgave: Vitale dorpscentra versterken en centrumontwikkelingen uitvoeren

Inwoners zien dat de gemeente werkt aan dorpscentra die passen bij de functie en mogelijkheden van ieder dorp.

Wat we willen bereiken

Dorpscentra zijn belangrijke plekken waar wonen, werken, voorzieningen en ontmoeting samenkomen. In sommige centra ligt de nadruk op winkels en dagelijkse voorzieningen. In andere dorpen gaat het vooral om ontmoeting en maatschappelijke functies. Die functie staat onder druk door ander koopgedrag. Daarom verbinden we centrumontwikkeling aan concrete uitvoering, samenwerking met ondernemers en keuzes die passen bij ieder dorp en haar specifieke kenmerken.

We actualiseren de detailhandelsvisie en maken daarbij een uitvoeringsagenda. Het ondernemersfonds vragen we zichtbaarder bij te dragen aan collectieve doelen zoals marketing, verduurzaming, innovatie en sterke centra. Ook evalueren we het centrummanagement en zetten we in op continuering van het centrummanagement. We kijken hoe het centrummanagement breder kan bijdragen aan uitvoering. In Ter Aar zetten we de ontwikkeling van Dorpshart fase 1 voort en bepalen we opnieuw wat nodig is voor fase 2. In Nieuwkoop werken we verder aan de centrumvisie.

Wat we daarvoor gaan doen	Wanneer we dat gaan doen	Wat het gaat kosten
We stellen een geactualiseerde detailhandelsvisie met concrete uitvoeringsagenda vast.	Raadsbesluit in 2028.	Incidenteel 60.000 euro in 2027.
We maken met het ondernemersfonds afspraken over de zichtbare bijdrage aan collectieve doelen zoals verduurzaming, innovatie, marketing, centra en bedrijventerreinen.	Tussentijdse evaluatie door het ondernemersfonds in 2026. Van daaruit maken we afspraken (2027).	Binnen de huidige capaciteit. Als extra opdrachten nodig zijn, legt het college een besluit met dekkingsvoorstel voor aan de raad.
We evalueren het centrummanagement. Eventuele bredere inzet wordt meegenomen in de actualisatie van de detailhandelsvisie.	Evaluatie 1e helft 2027, raadsvoorstel in 2027.	De evaluatie voeren we uit binnen de huidige capaciteit en het bestaande budget. Voor de continuïteit van het centrummanagement is in 2027 incidenteel 40.000 euro nodig. We nemen dit mee in de begroting 2027. De eventuele bredere inzet van het centrummanagement en de structurele financiële gevolgen daarvan werken we uit in de actualisatie van de detailhandelsvisie.
We zetten Dorpshart Ter Aar fase 1 voort, ontwikkelen de Vlinderlocatie. We onderzoeken de gevolgen en mogelijkheden voor een aangepast plan voor fase 2. Een advies hierover legt het college voor aan de raad.	Fase 1 in uitvoering. Aangepast plan fase 2 naar de raad in 2027.	Fase 1 loopt via de vastgestelde grondexploitatie. De financiële gevolgen van de aanpassing van fase 2 werken we uit in het raadsvoorstel, inclusief het effect op de grondexploitatie en op eerder gemaakte afspraken met partijen.
We voeren fase 3 van de centrumvisie Nieuwkoop uit, via publiek-private samenwerking.	Uitvoering vanaf 2027, op basis van de vastgestelde visie.	Op basis van de visie zal meer bekend zijn over de beoogde inzet door de gemeente (capaciteit en geld).

Opgave: Ondersteuning en ruimte voor lokaal ondernemerschap

We werken aan adequate ondersteuning voor lokale ondernemers en aan een zorgvuldige ontwikkeling van bedrijfsruimte en bedrijventerreinen.

Wat we willen bereiken

Ondernemers dragen bij aan levendige dorpen. Zij zorgen voor werkgelegenheid, voorzieningen, innovatie en maatschappelijke betrokkenheid. Omdat wet- en regelgeving soms complex kan zijn, bieden we ondernemers duidelijke informatie over vestigingsmogelijkheden op een specifieke locatie.

Voor vragen, initiatieven en ondersteuning kunnen ondernemers terecht bij het bestaande Ondernemersloket van de gemeente. We houden het loket herkenbaar en toegankelijk en zorgen voor heldere informatie over (ruimtelijke) procedures en vergunningen, mogelijkheden en vervolgstappen. Voor startende ondernemers ontwikkelen we een praktisch startpakket. Dit pakket bundelt informatie over gemeentelijke dienstverlening, vergunningen, regelingen en relevante contactpersonen en wordt gekoppeld aan het ondernemersloket.

We brengen de behoefte aan bedrijfsruimte op hoofdlijnen in beeld. Daarbij kijken we eerst naar beter benutten van bestaande bedrijventerreinen en vervolgens naar mogelijke uitbreiding aansluitend op die terreinen. Voor De Olm voeren we overleg met de provincie over de voorwaarden voor een mogelijke uitbreiding.

Samen met parkmanagement en ondernemers brengen we de belangrijkste aandachtspunten en kansen op de bestaande bedrijventerreinen in beeld. Daarbij kijken we naar bedrijfsruimte, bereikbaarheid, energie, veiligheid en beheer. Op basis daarvan bepalen we welke maatregelen prioriteit hebben en binnen de beschikbare mogelijkheden uitvoerbaar zijn.

Wat we daarvoor gaan doen	Wanneer we dat gaan doen	Wat het gaat kosten
We ontwikkelen een praktisch startpakket voor nieuwe ondernemers en koppelen dit aan het bestaande Ondernemersloket. Het pakket bundelt beschikbare informatie over gemeentelijke dienstverlening, vergunningen, regelingen en relevante contactpersonen.	Startpakket gereed in 2027.	Binnen de huidige capaciteit, door bestaande informatie te bundelen.
We voeren overleg met de provincie over de voorwaarden voor een mogelijke uitbreiding van De Olm.	Lopend proces. Vervolgstappen afhankelijk van provinciale besluitvorming.	Binnen de huidige capaciteit. Ruimtelijke uitwerking volgt pas na provinciale medewerking en krijgt dan een eigen dekkingsvoorstel.
We brengen samen met parkmanagement en ondernemers de belangrijkste aandachtspunten en kansen op de bestaande bedrijventerreinen in beeld. Op basis daarvan bepalen we welke maatregelen prioriteit hebben en uitvoerbaar zijn.	Plan van aanpak gereed in 2028.	Binnen de huidige capaciteit. Eventuele maatregelen met financiële, ruimtelijke of personele gevolgen worden afzonderlijk aan de raad voorgelegd.
Samen met het parkmanagement en ondernemers brengen we de belangrijkste aandachtspunten, kansen en ontwikkelbehoeften van de bestaande bedrijventerreinen in beeld. Daarbij onderzoeken we op hoofdlijnen de behoefte aan bedrijfsruimte van lokale ondernemers en de mogelijkheden om hierin te voorzien op de bestaande terreinen. Ook verkennen we mogelijkheden voor kleinschalige uitbreiding aansluitend op de bedrijventerreinen. Op basis van deze analyse bepalen we welke maatregelen en ontwikkelrichtingen prioriteit hebben en uitvoerbaar zijn.	Fase 1 (verkenning en planvorming bedrijventerreinen en ruimtebehoefte) vanaf 2027. Fase 2 (verdieping en vervolgonderzoek): 2027 - 2028 integraal plan van aanpak: gereed 2028.	De eerste verkenning naar de behoefte aan bedrijfsruimte en de mogelijkheden op bestaande bedrijventerreinen voeren we uit binnen de huidige capaciteit. Voor verdiepend locatieonderzoek is aanvullende capaciteit en externe expertise nodig. De benodigde inzet, planning, kosten en wijze van dekking worden uitgewerkt zodra duidelijk is welke locaties, ontwikkelrichtingen en maatregelen kansrijk zijn. Afhankelijk van locatie, omvang en complexiteit wordt onderzoeksbudget geraamd.
Wanneer een lokaal bedrijf door een concrete ruimtelijke ontwikkeling moet verplaatsen, beoordelen we binnen de geldende kaders of en welke ondersteuning bij de zoektocht naar alternatieve bedrijfsruimte mogelijk is.		Binnen de reguliere capaciteit, voor zover passend bij de aard en omvang van de opgave. Extra inzet of financiële gevolgen worden afzonderlijk voorgelegd.

Opgave: Recreatie en vrijetijdseconomie versterken

We werken aan aantrekkelijke recreatiemogelijkheden die passen bij de rust, natuur en leefbaarheid van onze dorpen.

Wat we willen bereiken

Recreatie en vrijetijdseconomie versterken de lokale economie, voorzieningen en levendigheid in onze dorpen. De plassen, het Groene Hart, de dorpen, horeca, wandelroutes, fietsroutes en cultuurhistorie maken onze gemeente aantrekkelijk voor inwoners en bezoekers. Die kwaliteit willen we beter benutten, zonder dat rust, natuur en leefbaarheid onder druk komen te staan. Daarom kiezen we voor kleinschalige en kwalitatieve groei.

We onderzoeken of een eenmalig landelijk aansprekend evenement kan bijdragen aan de herkenbaarheid van onze gemeente en de lokale economie. We ondersteunen activiteiten rond ‘twintig jaar gemeente Nieuwkoop’.

Wat we daarvoor gaan doen	Wanneer we dat gaan doen	Wat het gaat kosten
We verfijnen het beleid voor recreatie en toerisme, met duidelijke keuzes over waar welke ontwikkeling past en welke kwaliteit wij verwachten.	Raadsbesluit in 2027.	Binnen de huidige capaciteit.
We maken ruimte voor een evenement dat de herkenbaarheid van onze gemeente versterkt, op basis van een uitvoeringsvoorstel met opzet, partners en dekking.	Uitvoeringsvoorstel in 2027, evenement eenmalig in de periode 2028-2030.	Kosten en dekking voor landelijk aansprekend evenement volgen bij het uitvoeringsvoorstel. Incidenteel inzet van een extern bureau 80.000 euro. Als uit het uitvoeringsvoorstel een structureel landelijk evenement voortvloeit, moeten we hiervoor middelen opnemen bij de begroting.

Opgave: Huisvesting arbeidsmigranten scherper sturen

We zorgen dat huisvesting van arbeidsmigranten beter wordt afgestemd op de omgeving en dat de druk op woonwijken wordt beperkt.

Wat we willen bereiken

Deze opgave is inhoudelijk sterk verbonden met meerdere andere opgaven. De relatie zit vooral in ruimte, woningmarkt, leefbaarheid, lokale economie en handhaving.

Arbeidsmigranten zijn belangrijk voor delen van de lokale economie. Goede huisvesting is daarbij nodig voor de mensen zelf en voor de leefbaarheid in dorpen en wijken. De onderwerpen raken ruimte, economie en draagvlak.

We voeren het beleid voor huisvesting van arbeidsmigranten verder uit. Daarna onderzoeken we hoe we met wooncirkels sterker kunnen sturen op geconcentreerde huisvesting buiten de bebouwde kom en op minder bewoning in woonwijken. We nemen de provinciale regels, juridische haalbaarheid en de gevolgen voor het omgevingsplan en handhaving daarin mee. We benutten hierbij zoveel mogelijk de kansen, kennis en financiën van de Regiodeal Sierteeltregio.

Onze ambitie is dat arbeidsmigranten goed en veilig wonen en dat huisvesting past bij de omgeving. We erkennen dat een deel van de arbeidsmigranten alleen kortdurende huisvesting zoekt en flexibel reageert op aanbod van werk. Huisvestingsoplossingen moeten inspelen op de behoefte. Voor de locatie Oostkanaalweg Papenveer zetten we bij de provincie in op een permanente planologische status.

Wat we daarvoor gaan doen	Wanneer we dat gaan doen	Wat het gaat kosten
We voeren fase 1 van het beleid voor huisvesting van arbeidsmigranten uit, inclusief juridische haalbaarheid, toezicht en handhaving en gevolgen voor het omgevingsplan, op de bestaande locaties.	Lopend proces.	Binnen de huidige capaciteit.
We leggen de raad een voorstel voor over mogelijkheden van extra sturing op concentratie buiten de bebouwde kom en beperking van bewoning in woonwijken, met juridische onderbouwing.	2028.	Er is externe inhuur nodig voor onderzoek, mogelijke uitwerking van beleid en juridisch advies. Raming 100.000 euro. We benutten hierbij de mogelijkheden van (co-) financiering vanuit de Regiodeal Sierteeltregio.
We zetten bij de provincie in op planologische bestendiging van de locatie Oostkanaalweg in Papenveer.	Inzet richting provincie loopt.	Als voor de uitvoering aanvullende capaciteit of externe ondersteuning nodig is, maken we dit bij het uitvoeringsvoorstel inzichtelijk. Daarbij leggen we ook de financiële gevolgen en de dekking voor.

Opgave: Leefbare, verkeersveilige en bereikbare dorpen

Inwoners merken dat de gemeente werkt aan een veilige, bereikbare en leefbare woonomgeving.

Wat we willen bereiken

Binnen het thema Leven, wonen en werken in vitale dorpen zijn bereikbaarheid, verkeersveiligheid en leefbaarheid voorwaarden voor wonen, ondernemen, voorzieningen en ontmoeting.

Bereikbaarheid en veiligheid raken inwoners elke dag. Het gaat om kinderen op weg naar school, ouderen die veilig willen oversteken, ondernemers die bereikbaar moeten blijven en bewoners van linten waar zwaar verkeer druk geeft. Groei van woningen en bedrijvigheid maakt deze opgave groter. Daarom werken we aan een samenhangende aanpak voor verkeer, veiligheid, parkeren en openbaar vervoer. Daarbij benutten we signalen en meldingen van inwoners om knelpunten sneller te signaleren, prioriteiten te stellen en maatregelen beter te laten aansluiten bij wat er in de dorpen speelt.

We sturen zwaar en gebiedsvreemd verkeer zoveel mogelijk naar passende routes en blijven hierover in gesprek met provincie en regio. We verkennen de overname van de N463 als de voorwaarden voor inrichting en toekomstig onderhoud goed zijn. Het GVVP loopt door tot 2030. De raad ontvangt tussentijds informatie over de voortgang. De invoering van 30 kilometerwegen koppelen we aan reconstructies volgens het vastgestelde wegcategoriseringsplan. In 2028 wordt gestart met het inventariseren van de verkeersknelpunten en maken we een start met het GVVP 2030-2040. Daarnaast zetten we in op beter openbaar vervoer, buurtbusvoorzieningen en parkeerbeleid dat past bij een landelijke gemeente. Veiligheidspartners werken samen aan de prioriteiten uit het veiligheidsplan.

Bij bouw- en woningtoezicht en juridische handhaving bouwen we voort op de huidige werkwijze van een mensgerichte benadering. We nemen vroegtijdig contact op, leggen duidelijk uit wat er aan de hand is en wat iemand kan doen om de situatie te herstellen of te beëindigen.

We houden tegelijk vast aan onze verantwoordelijkheid voor veiligheid, leefbaarheid en gelijke behandeling. Als herstel of beëindiging uitblijft, sprake is van een ernstige overtreding of de situatie daarom vraagt, treden we bestuursrechtelijk op. Zo bieden we ruimte voor herstel waar dat kan en handhaven waar dat nodig is.

Wat we daarvoor gaan doen	Wanneer we dat gaan doen	Wat het gaat kosten
We houden de bestaande maatregelen tegen gebiedsvreemd en zwaar verkeer in stand en handhaven daarop. Het college stelt een maatregelenpakket vast voor betere routekeuzes via N231 en N207 met kosten en dekking per maatregel. Regionaal zijn we in gesprek met de buurgemeenten Alphen aan den Rijn en Kaag en Braassem over het verbeteren van de doorstroom op de N207. We zetten in op het beperken van doorgaand landbouwverkeer als er een goede alternatieve route is. Ook als dit betekent dat de reistijd langer wordt.	Bestaande maatregelen doorlopend. Maatregelenpakket in 2027.	We maken samen met de politie afspraken over de gezamenlijke inzet en controles. Kosten van het maatregelenpakket worden bij vaststelling per maatregel onderbouwd, met dekking. Als eventuele maatregelen in het GVVP worden opgenomen, worden deze ook vanuit de reserve GVVP gefinancierd.
We blijven actief participeren in het RIA project NORV (Noordelijke ontsluiting Rijn- en Veenstreek).	Lopend.	Deelnemen binnen de huidige capaciteit. Als dit leidt tot investeringsvoorstellen zullen deze t.z.t. aan de raad worden voorgelegd.
We verkennen de overname van de N463 bij Noorden en Woerdense Verlaat en leggen een overnamebesluit alleen voor als de provincie meewerkt aan gemeentelijke inrichtingseisen en een afkoopsom voor toekomstig onderhoud.	Verkenning in 2027, afhankelijk van provinciaal groot onderhoud.	Provinciale bijdrage voor de eerste onderhoudsjaren. Daarna structureel ongeveer 50.000 euro per jaar storting in de onderhoudsvoorziening via het wegenbeheerplan, vanaf 2030. Zonder afkoopsom en zonder dekking kunnen we de weg niet overnemen.
We stellen een nieuw GVVP op voor de periode 2030-2040 en voegen een lokale agenda verkeersveiligheid toe, met schoolroutes, oversteekplekken, verlichting, kwetsbare verkeersdeelnemers en gedrag.	Start in 2028, raadsbesluit in 2029.	Het opstellen van het nieuwe GVVP gebeurt binnen de huidige capaciteit en het bestaande budget. Als specialistische ondersteuning nodig is, leggen we hiervoor een afzonderlijk voorstel voor. De financiële gevolgen van maatregelen nemen we op in het uitvoeringsprogramma van het nieuwe GVVP.
We voeren 30 kilometerwegen gefaseerd in bij reconstructies of grootonderhoud op basis van het vastgestelde wegcategoriseringsplan en werken een standaardinrichting uit.	Standaardinrichting in 2026. Fasering vastgelegd in het Wegenbeheerplan 2025-2029. Uitvoering gekoppeld aan grootonderhoud en reconstructies.	Kosten volgen uit het wegcategoriseringsplan en het wegenbeheerplan. Bij grootonderhoud en reconstructies ramen we de meerkosten.
We blijven ons inzetten voor een lobby richting de provincie voor beter openbaar vervoer met hogere frequenties, goede overstappunten en buurtbusvoorzieningen.	Doorlopend in overleg met de provincie en via tussenevaluaties.	Lobby provincie over regulier openbaar vervoer gebeurt binnen de huidige capaciteit. Voor een buurtbus of vergelijkbaar lokaal vervoer zijn middelen nodig voor voorbereiding, eventuele aanloopkosten en een structurele exploitatiebijdrage. De kosten en dekking volgen in een afzonderlijk voorstel. Voor onderzoek, voorbereiding en eventuele aanloopkosten ramen wij € 40.000 incidenteel in 2028. Voor een reguliere buurtbus onderzoeken wij eerst de provinciale subsidiemogelijkheden.
We versterken de samenwerking tussen politie, boa's, zorgpartners, jongerenwerk, RIEC en regio, met extra specialisme voor jeugd en veiligheid, en breiden de huidige capaciteit openbare orde en veiligheid uit met een fte.	Najaar 2026.	Structureel 110.000 euro voor een fte openbare orde en veiligheid met specialisme jeugd en veiligheid. Dit is dezelfde post als bij de prioriteiten openbare orde en veiligheid.
We werken gericht aan de prioriteiten openbare orde en veiligheid: ondermijning, jeugd en veiligheid, zorg en veiligheid, leefbaarheid, overlast en toezicht op de fysieke leefomgeving.	Najaar 2026 en daarna doorlopend.	Zie de post hierboven. Geen aanvullende middelen.
We organiseren een enquête onder de inwoners via het participatieplatform 'Denk mee Nieuwkoop' waarbij we inventariseren of er binnen de gemeente locaties zijn waar mensen (en in het bijzonder vrouwen) zich onveilig voelen.	Start Q1 2027.	We kijken of deze locaties kunnen verbeteren binnen bestaande capaciteit en middelen. Als dit niet kan gaan we met een voorstel naar de raad.
Als uitwerking van het VTH-beleid maken we jaarlijks een uitvoeringsplan. Hierin beschrijven we welke accenten we leggen bij toezichts- en handhavingsacties en de wijze waarop we dat vormgeven.	Jaarlijks te beginnen in Q1 2027.	Geen extra kosten. Is onderdeel van de VTH-beleidscyclus en de hiervoor opgenomen kosten.
We bouwen het meldpunt voor onveiligheid, overlast en zorgen verder uit binnen het nieuwe meldingssysteem. Inwoners weten daardoor beter waar zij een melding kunnen doen en wat zij daarna van de gemeente mogen verwachten. We zorgen voor duidelijke opvolging en terugkoppeling aan de melder. Daarnaast brengen we in beeld waar inwoners zich sociaal onveilig voelen, met extra aandacht voor vrouwen en andere groepen die zich vaker onveilig kunnen voelen.	Het meldpunt en het beeld van sociale onveiligheid zijn in 2027 gereed. We voeren verbeteringen uit van 2027 tot en met 2030.	De inrichting van het meldpunt en de beeldvorming gebeuren binnen het bestaande budget voor het meldingssysteem en de beschikbare middelen. Voor aanvullende maatregelen legt het college bij de kadernota of via een afzonderlijk voorstel een dekkingsvoorstel voor aan de raad.

Opgave: Mobiliteit als randvoorwaarde voor woningbouw en gebiedsontwikkeling

Bij nieuwe woningen en gebiedsontwikkelingen wegen we veilige routes, bereikbaarheid en parkeren vanaf het begin mee.

Wat we willen bereiken

Bij nieuwe woningen en gebiedsontwikkelingen wegen we verkeer, parkeren, lopen, fietsen en verkeersveiligheid vanaf het begin mee, zodat ontwikkelingen verantwoord kunnen groeien en bestaande knelpunten niet verder toenemen.

Als mobiliteit te laat in beeld komt, ontstaan knelpunten voor bewoners, ondernemers en hulpdiensten. Dat tast draagvlak aan en maakt oplossingen duurder. Daarom passen we bij nieuwe ontwikkelingen een verkeerstoets toe. Zo verbinden we woningbouw en bedrijvigheid direct aan verkeer, parkeren, langzaam verkeer en verkeersveiligheid. Bij Land van Koppen werken we aan een veilige uitvoering en beperken we hinder tijdens de bouw.

De Gerberastraat beoordelen we op capaciteit en veiligheid en na de bouw werken we een voorstel uit voor het herstel en, waar nodig, grootonderhoud van de straat. In Noorden bekijken we extra parkeercapaciteit in samenspraak met de inwoners. In Ter Aar bereiden we bereikbaarheid, verkeersveiligheid, cofinanciering en de verbindingslaan in samenhang voor. Ook onderzoeken we betere routes voor langzaam verkeer rond de Kanaalwegen.

Wat we daarvoor gaan doen	Wanneer we dat gaan doen	Wat het gaat kosten
We passen bij nieuwe ontwikkelingen een verkeerstoets toe en nemen de maatregelen en dekking op in de grondexploitatie of de anterieure overeenkomst.	Doorlopend, vanaf 2026 nieuwe planvorming.	De kosten maken voor een deel uit van de gebiedsontwikkeling. Dekking uit de grondexploitatie en anterieure overeenkomst.
We voeren Land van Koppen verkeersveilig uit en beperken hinder tijdens de bouw.	2027.	Als uit nadere uitwerking blijkt dat de kosten geheel of gedeeltelijk toerekenbaar zijn aan de grondexploitatie van het project, wordt de dekking bij een volgende actualisatie van de grondexploitatie betrokken.
We beoordelen de capaciteit en verkeersveiligheid van de Gerberastraat in samenhang met de woningbouw in Land van Koppen. Op basis van het verkeersonderzoek bepalen we welke maatregelen nodig zijn. Na de bouw werken we een voorstel uit voor het herstel en, waar nodig, het grootonderhoud van de straat.	Projectopdracht in 2027, uitvoering na afronding van de bouw.	We ramen voorlopig € 350.000. We dekken de kosten voor zover deze rechtstreeks samenhangen met de woningbouwontwikkeling uit de grondexploitatie van Land van Koppen 3. Voor kosten die niet aan de gebiedsontwikkeling zijn toe te rekenen, leggen we een afzonderlijk dekkingsvoorstel voor. Het definitieve investeringskrediet volgt na het verkeersonderzoek en de keuze voor de scope van de werkzaamheden.
We nemen extra parkeercapaciteit in Noorden mee in het gebiedsplan en leggen de maatregelen met dekking voor bij de vaststelling van dit plan.	Gebiedsplan Noorden in 2028.	De kosten voor extra parkeercapaciteit maken deel uit van het gebiedsplan Noorden en de bijbehorende ontwikkeling. Bij de vaststelling van het gebiedsplan onderbouwen we de maatregelen, kosten en dekking.
We werken aan verkeersveiligheid en bereikbaarheid van Ter Aar. Onderdeel hiervan is de nieuw aan te leggen Verbindingslaan.	Lopend binnen de gebiedsontwikkeling.	Een deel van de kosten wordt verhaald op ontwikkelaars via bovenwijkse voorzieningen en/of opgevangen in de grondexploitaties. Daarnaast wordt ingezet op cofinanciering, subsidies en investeringen vanuit de Regionale Investeringsagenda Holland Rijnland. Ook wordt geadviseerd de reserve ontsluiting woonwijken in te zetten.
We voeren maatregelen uit voor langzaam verkeer rond de Kanaalwegen en een veiligere oversteek over het Aarkanaal, op basis van een maatregelenpakket met kosten en dekking.	Maatregelenpakket in 2027, uitvoering 2028 tot 2030.	De maatregelen voor langzaam verkeer rond de Kanaalwegen en een veiligere oversteek over het Aarkanaal vormen een nieuw project. We werken de kosten, prioriteit en dekking uit in een afzonderlijk voorstel.
Voor eventuele toekomstige woningbouwontwikkelingen in Langeraar is een extra ontsluiting richting N207 nodig. We brengen in beeld wat hierin (financieel) haalbaar en ruimtelijk inpasbaar is. Hierbij betrekken we de verkeerskundige effecten, kosten, financieringsmogelijkheden en afspraken met provincie en andere partners. Dit onderzoek maakt geen onderdeel uit van het huidige project Langeraar Westzijde en is geen voorwaarde voor de realisatie van dit lopende project.	Na 2028.	Voor dit onderzoek is externe expertise nodig. Voor de gemeentelijke verkenning ramen wij € 150.000 incidenteel. Wij onderzoeken daarbij welke onderdelen gezamenlijk met regio, provincie en andere partners kunnen worden gefinancierd.

Opgave: Toekomstperspectief voor land- en tuinbouw en het buitengebied

We gaan zorgvuldig om met landbouw, natuur en leefbaarheid in het buitengebied.

Wat we willen bereiken

De land- en tuinbouwsector is een belangrijke pijler van onze lokale economie. De sector draagt bij aan ondernemerschap, werkgelegenheid en het beheer van het buitengebied.

We werken met LTO Noord, Greenport Aalsmeer, Groene Hart en andere partners aan een robuuste sector met ruimte voor innovatie, verduurzaming en een eerlijk verdienmodel.

Ook werken we samen met gebiedspartners aan een gebiedsgerichte aanpak voor de opgaven rond Natura 2000 en stikstof. Daarbij sluiten we aan bij de geldende kaders van Rijk en provincie en betrekken we natuur, landbouw, leefbaarheid en economische ontwikkeling in samenhang.

Wat we daarvoor gaan doen	Wanneer we dat gaan doen	Wat het gaat kosten
We werken met de sector en gebiedspartners aan toekomstperspectief voor land- en tuinbouw en gebruiken de ervaringen uit Fieldlab Groene Hart in de gebiedsprocessen.	2027 - 2028.	Inzet bij de diverse gebiedsprocessen vraagt capaciteit op het gebied van agrarisch accountmanagement. Voorlopig incidentele uitbreiding 2027 en 2028 van een fte, indicatie 90.000 euro per jaar.
We werken toe naar één volwaardig omgevingsplan met actuele, samenhangende en goed toepasbare regels voor de fysieke leefomgeving.	Omgevingsplan klaar in 2032.	De prioriteit ligt bij de tijdige omzetting naar één volwaardig omgevingsplan. Binnen de verdere planning en prioritering wordt bepaald op welke wijze en wanneer bestaande ruimtelijke kaders voor transformatie, herontwikkeling en bedrijfsuitbreiding worden verwerkt, rekening houdend met de beschikbare capaciteit en middelen.

Thema 3

SLIM VERDUURZAMEN MET OOG VOOR DE LEEFOMGEVING

Verduurzaming moet haalbaar, betaalbaar en passend zijn bij onze gemeente. Daarom kiezen we niet voor losse projecten, maar voor stappen die uitvoerbaar zijn in onze dorpen en voor bedrijven. We verminderen de energievraag door isolatiemaatregelen en maken woningen en gebouwen stapsgewijs aardgasvrij-ready. Daarmee dragen we bij aan een lagere CO2-uitstoot, lagere energiekosten en een toekomstbestendige energievoorziening. Isoleren en energiebesparing als eerste stap naar aardgasvrij-ready woningen en gebouwen. Gelijktijdig kijken we naar lokale opwek, warmte, netcapaciteit en klimaatadaptatie. Bij de uitvoering kijken we ook naar praktische, financiële, technische en sociale drempels die inwoners, verenigingen en ondernemers tegenhouden om stappen te zetten.

Netcongestie maakt deze opgave urgenter. Zonder voldoende ruimte op het elektriciteitsnet kunnen woningbouw, bedrijvigheid, warmteoplossingen en verduurzamingsopgave vertragen. Daarom nemen we energie-infrastructuur vanaf het begin mee bij nieuwe ontwikkelingen en brengen we knelpunten onder de aandacht van de netbeheerders, regio en provincie.

Tegelijk maken we de openbare ruimte beter bestand tegen hitte, droogte en hevige regen. Groen, wateropvang, minder verstening en hergebruik van materialen zijn daarin praktische keuzes die het verschil gaan maken voor de inwoners.

Onze beweging is helder: van ambitie naar uitvoerbare stappen. We zetten in op zon-op-dak en verduurzaming van ons eigen vastgoed, begeleiden zon-op-land zorgvuldig binnen bestaande kaders, werken gebiedsgericht aan warmte en koppelen klimaatadaptatie aan onderhoud, herinrichting en bouwprojecten. Zo wordt verduurzaming geen aparte laag bovenop alles, maar onderdeel van de manier waarop we onze dorpen ontwikkelen en beheren.

Opgave: Energie en warmte uitvoerbaar maken met lokale opwek, netcapaciteit en gebiedsgerichte keuzes

Wat we willen bereiken

We beginnen bij uitvoerbare keuzes. We benutten eerst kansen op eigen vastgoed, verenigingsgebouwen en grote daken. Dat vraagt om onderzoek, bestuurlijke keuzes en voldoende capaciteit om eigenaren actief te helpen.

Voor zon-op-land blijven we zorgvuldig werken binnen bestaande zoekgebieden. Ook nemen we De Olm mee, omdat energie daar direct raakt aan economische ontwikkeling.

Vanaf 1 oktober 2026 gelden nieuwe landelijke regels. Gemeenten kunnen dan eerder transportcapaciteit aanvragen voor nieuwbouwprojecten. Dit geldt voor projecten voor nieuwe woningen en scholen die initiatiefnemers binnen tien jaar willen realiseren. De gemeente krijgt hierbij een nieuwe rol, waarbij we de elektriciteitsaanvraag indienen bij de netbeheerder. Eerder aanvragen geeft geen garantie op transportcapaciteit of aansluiting op het gewenste moment: de netbeheerder bepaalt uiteindelijk of en wanneer capaciteit beschikbaar is.

We werken verder aan het warmteprogramma, zodat woningen en bedrijven stap voor stap worden voorbereid op aardgasvrij. We voeren kansrijke onderdelen gebiedsgericht uit.

We stellen een gemeente breed Soortenmanagementplan (SMP) vast en werken toe naar een gebiedsgerichte omgevingsvergunning voor flora- en fauna activiteiten. Hiermee beschermen we gebouw bewonende soorten zoals vleermuizen, gierzwaluwen en huismussen en maken we tegelijkertijd de verduurzaming van woningen en gebouwen beter uitvoerbaar. Het SMP voorkomt dat inwoners en organisaties voor iedere isolatie- of onderhoudsmaatregel afzonderlijk ecologisch onderzoek en vergunningprocedures moeten doorlopen.

Wat we daarvoor gaan doen	Wanneer we dat gaan doen	Wat het gaat kosten
We leggen een uitvoeringsvoorstel voor het verduurzamen van ons eigen vastgoed en verenigingsgebouwen voor.	Uitvoeringsvoorstel in 2027, uitvoering 2028 en 2029.	De investering en de dekking staan in het uitvoeringsvoorstel. Uitgangspunt is dekking uit de energieopbrengst en beschikbare subsidies.
We voeren een actief zon-op-dakprogramma uit voor grote daken: we benaderen eigenaren, helpen bij subsidies en bemiddelen bij vergunningen en netaansluiting.	Vanaf 2027, doorlopend.	Binnen bestaand budget, vooral communicatie en duurzaamheidsloket.
We zetten energiecoaches, fixbrigade en Energiebesparingsfonds voort en vergroten hun bereik, met een jaarlijks doel voor het aantal bereikte woningen.	Vanaf 2027, gekoppeld aan bestaande communicatie en ondersteuning.	Binnen de huidige capaciteit en de beschikbare rijksmiddelen. Bij een hoger doel dan de huidige middelen toelaten, komt een dekkingsvoorstel bij de kadernota.
We begeleiden zon op land binnen de zoekgebieden en zetten in op een zonneveld bij bedrijventerrein De Olm, met aandacht voor landschap, bodem, natuur, participatie en draagvlak.	Lopend proces.	Binnen de projectinzet. Kosten van de ruimtelijke procedure verhalen we op de initiatiefnemer.
We evalueren het beleidskader zonne-energie. Daarnaast verkennen we kansen en mogelijkheden voor innovatieve, kleinschalige toepassingen.	Evaluatie en nieuw kader naar de raad in 2028.	Binnen de huidige capaciteit.
We ondersteunen slimme netoplossingen en gesloten energiesystemen binnen onze bevoegdheden en binnen het warmteprogramma.	Lopend bij concrete initiatieven.	Binnen de huidige capaciteit. Investeringen komen van initiatiefnemers, netbeheerder en subsidies. Een gemeentelijke bijdrage leggen we per geval voor.
We werken het warmtenet Langeraar verder uit en rapporteren periodiek aan de raad over voortgang, investeringen en risico's.	Via de jaarcyclus en de verantwoording door het warmtebedrijf.	Financiële uitwerking loopt via het warmtebedrijf, de jaarcyclus en afzonderlijke projectbesluiten.
Om de verduurzamingsopgave voor inwoners, ondernemers en organisaties beter uitvoerbaar te maken, voeren we het Soortenmanagementplan uit en werken toe naar een gebiedsgerichte vergunning waarmee we voldoen aan wettelijke verplichtingen. De uitvoering en bijbehorende monitoring starten naar verwachting vanaf 2027 en de structurele uitvoeringskosten worden betrokken bij de begroting 2027 en verder.	2026 indienen aanvraag gebiedsgerichte omgevingsvergunning. Naar verwachting ontvangen we in 2027 de gebiedsgerichte vergunning en treedt het SMP volledig in werking gedurende de vergunningsperiode.	Na vergunningverlening ontstaan structurele uitvoeringskosten. De omvang van deze kosten wordt nader uitgewerkt en ter besluitvorming betrokken bij de begroting vanaf 2027.

Opgave: Energie-infrastructuur en duurzame mobiliteit als randvoorwaarde voor ontwikkeling

Door tijdig aanvragen van benodigde transportcapaciteit zetten we ons in om de gevolgen van de netcongestie te beperken.

Wat we willen bereiken

Nieuwe woningen, bedrijven en duurzame mobiliteit vragen steeds meer stroom. Zonder voldoende netcapaciteit komen plannen later op gang of lopen ze vast. Daarom behandelen we energie-infrastructuur als vaste voorwaarde bij woningbouw, bedrijvigheid en verduurzaming.

We brengen de benodigde energie-infrastructuur vroeg in projecten in beeld. We agenderen knelpunten bij de netbeheerder, regio en provincie en ondersteunt lokale oplossingen waar zij bevoegdheden of een faciliterende rol heeft. Laadvoorzieningen groeien zorgvuldig mee met het gebruik van elektrische auto's, met aandacht voor parkeerdruk, straatbeeld en leefkwaliteit. De ervaringen met laden vanuit huis vertalen we naar duidelijke regels, zodat inwoners weten wat wel en niet kan.

Netcongestie blijft de komende jaren een belangrijk aandachtspunt. Onze gemeente ligt in meerdere congestiegebieden van Liander en Stedin. Voor oplossingen zijn we mede afhankelijk van investeringen in het hoogspanningsnet van TenneT en in de regionale elektriciteitsnetten van Liander en Stedin. Deze netbeheerders bepalen de technische oplossingen en de planning. De gemeente heeft daarop geen directe zeggenschap.

Dat betekent niet dat we afwachten. We werken actief mee aan de versterking van de energie-infrastructuur in onze gemeente. We faciliteren de netbeheerders bij hun plannen en nemen initiatief in de zoektocht naar geschikte locaties voor nieuwe netinfrastructuur, waaronder een onderstation in de omgeving van Ter Aar en Nieuwveen.

Wat we daarvoor gaan doen	Wanneer we dat gaan doen	Wat het gaat kosten
We toetsen nieuwe woningbouw, bedrijvigheid en verduurzaming vroeg op beschikbare netcapaciteit en het college stelt op basis daarvan een prioriteitenlijst voor de beschikbare netruimte vast.	Toets vanaf 2026 bij elk plan. Prioriteitenlijst vastgesteld in 2026 en daarna jaarlijks bijgesteld.	De toetsing gebeurt binnen de huidige capaciteit en het bestaande budget. Eind 2026 maken we inzichtelijk of hiervoor structureel extra capaciteit of aanvullende middelen nodig zijn.
We brengen de prioriteitenlijst in bij netbeheerders, regio en provincie en maken afspraken over de volgorde van investeringen.	Doorlopend, met een jaarlijks bestuurlijk overleg.	De belangenbehartiging en afstemming met netbeheerders, regio en provincie gebeuren binnen de beschikbare capaciteit en het bestaande budget. Kosten voor netuitbreiding en regionale maatregelen zijn primair voor netbeheerders, provincie en andere betrokken partijen. Als een gemeentelijke bijdrage nodig is, legt het college hiervoor een afzonderlijk voorstel met dekking voor.
We ondersteunen haalbare initiatieven voor energiehubs, opslag en slim laden binnen onze bevoegdheden en beschikbare capaciteit.	Lopend.	De voorbereiding gebeurt binnen de huidige capaciteit. Investeringen zijn in beginsel voor initiatiefnemers en worden waar mogelijk ondersteund met subsidies. Als een gemeentelijke bijdrage nodig is, legt het college per initiatief een voorstel met dekking voor.
We breiden laadvoorzieningen uit volgens de plankaart laadpalen, met oog voor leefkwaliteit en parkeerdruk.	Plankaart vastgesteld in 2026, daarna uitvoering.	Geen gemeentelijke kosten. Exploitanten plaatsen en beheren de laadpalen.
We stellen beleid vast voor laden vanuit huis, met duidelijke randvoorwaarden.	Beleid vastgesteld in 2027.	Kostenneutraal via het vergunningsysteem met kostendekkende leges.
We faciliteren de netbeheerders bij uitbreiding van de energie-infrastructuur. Voor een nieuw onderstation stelt het college in overleg met Liander een zoekgebied vast, verkennen wij de grondposities en organiseren wij de ruimtelijke procedure en participatie.	Collegebesluit zoekgebied in 2026, locatieafweging en voorkeurslocatie in 2027/2028.	Voorbereiding binnen de huidige capaciteit. Kosten van netuitbreiding zijn voor de netbeheerder.

Opgave: Klimaatadaptieve, circulaire en betaalbare openbare ruimte

Inwoners kunnen zien dat bij klimaatadaptieve maatregelen in de buitenruimte zoveel mogelijk materiaal wordt hergebruikt.

Wat we willen bereiken

De openbare ruimte moet beter bestand zijn tegen hitte, droogte en hevige regen. Tegelijk moeten beheer en onderhoud betaalbaar blijven. Daarom koppelen we vergroening, wateropvang en hergebruik zoveel mogelijk aan projecten die toch al plaatsvinden, zoals grootonderhoud, herinrichting en gebiedsontwikkeling. We vergroenen parkeerplaatsen, straten en pleinen waar dat mogelijk is. Zo maken we onze dorpen prettiger, gezonder en beter voorbereid op extremer weer.

De afgelopen jaren heeft onze gemeente met het huidige afvalbeleid hele goede resultaten geboekt. Het grondstoffenbeleidsplan is onlangs vastgesteld. In het grondstoffenbeleid wordt de koers van de afgelopen jaren voortgezet. We blijven alert op verbeteringen om verder te werken aan een circulaire toekomst. Daarbij staat de vraag centraal hoe de laatste stap richting de landelijke doelstelling van 100 kilo restafval per inwoner kan worden gezet. Deze doelstelling komt voort uit het landelijke programma VANG – Huishoudelijk afval (HHA).

We hebben afscheid genomen van de term ‘afvalbeleidsplan’. Deze benaming legt nadruk op afval als eindproduct, terwijl de huidige visie juist uitgaat van het behoud, hergebruik en terugwinnen van waardevolle materialen. De term ‘grondstoffenbeleidsplan’ sluit beter aan bij de beweging richting een circulaire economie, waarin afval steeds meer wordt gezien als grondstof.

We blijven de ontwikkelingen volgen op het gebied van nascheiding, maar zullen hiertoe pas overstappen als dit een echt voordeel geeft in onze doelstellingen.

Ook circulariteit krijgt een vaste plek in projecten en inkoop. We willen materialen vaker hergebruiken en slimmer omgaan met wat al beschikbaar is. Zo wordt duurzaamheid zichtbaar in de buurt en houden we de openbare ruimte tegelijk leefbaar, praktisch en betaalbaar.

Wat we daarvoor gaan doen	Wanneer we dat gaan doen	Wat het gaat kosten
We vergroenen parkeerplaatsen en openbare ruimte bij onderhoud, herinrichting en gebiedsontwikkeling en maken per project zichtbaar of de groene inrichting meer kost dan de standaardinrichting.	Doorlopend, met vaste eisen in het programma van eisen openbare ruimte vanaf 2026.	We voeren vergroening uit als dit past binnen het bestaande grootonderhoud, de gebiedsontwikkeling of het herinrichtingsproject en geen extra kosten veroorzaakt. Dekking komt uit de beschikbare onderhouds- en projectbudgetten of de grondexploitatie.
We stellen het grondstoffenbeleid 2026 vast met keuzes over service, afvalscheiding, nascheiding, kosten en milieuwinst. Daarmee werken we toe naar de landelijke doelstellingen voor grondstoffen.	Naar de raad in 2026.	De financiële gevolgen werken we uit in het grondstoffenbeleid. Kosten en opbrengsten van inzameling en verwerking verwerken we in de afvalstoffenheffing, binnen de uitgangspunten voor kostendekkendheid. Tariefgevolgen maken we zichtbaar bij het afvalbeleid en jaarlijks bij de begroting.
We nemen circulariteitseisen en hergebruik mee bij gemeentelijke projecten, beheer en inkoop. We kijken daarbij of materialen opnieuw kunnen worden gebruikt en of dit technisch, kwalitatief en financieel verantwoord is.	Eisen vastgesteld in 2026, daarna toepassen bij elk project.	De kosten maken deel uit van de begroting van het betreffende project, onderhoudswerk of inkooptraject. We voeren circulaire maatregelen uit als deze binnen het beschikbare budget passen of aantoonbare meerwaarde hebben. Voor maatregelen met extra kosten leggen we een afzonderlijk voorstel met dekking voor.

Thema 4

EEN DIENSTBARE GEMEENTE DICHTBIJ INWONERS, ONDERNEMERS, VERENIGINGEN EN OVERIGE STAKEHOLDERS

Inwoners, ondernemers en verenigingen kunnen rekenen op een gemeente die bereikbaar is, duidelijk communiceert, zorgvuldig met vragen omgaat en ruimte biedt om mee te denken.

Wat we willen bereiken

We organiseren de dienstverlening toegankelijk, duidelijk en betrouwbaar. We werken digitaal waar dat kan en bieden persoonlijk contact waar dat nodig is. Inwoners, ondernemers en verenigingen weten waar zij terechtkunnen, wat de gemeente van hen nodig heeft en wat zij van ons mogen verwachten.

We werken met de menselijke maat. Dat betekent dat we binnen wettelijke kaders en het algemeen belang zorgvuldig kijken naar de vraag en de situatie. We denken mee over wat mogelijk is en zoeken, waar dat nodig is, naar een passende, uitvoerbare en uitlegbare oplossing of vervolgstap. Daarbij zijn we helder over wat wel en niet kan.

Participatie maakt onderdeel uit van een zorgvuldige voorbereiding en besluitvorming. We maken vooraf duidelijk wanneer en hoe inwoners, ondernemers en verenigingen kunnen meedenken, welke ruimte daarvoor is en wie uiteindelijk beslist. Bij particuliere ruimtelijke initiatieven blijft de initiatiefnemer verantwoordelijk voor het betrekken van de omgeving. De gemeente geeft vooraf aan welke informatie nodig is en weegt de uitkomsten van de participatie mee bij de behandeling van de aanvraag.

Opgave: Toegankelijke dienstverlening dichtbij, duidelijk en met de menselijke maat

Inwoners kunnen rekenen op duidelijke en toegankelijke dienstverlening, met persoonlijk contact en ondersteuning wanneer dat nodig is.

Wat we willen bereiken

We bouwen voort op de toegankelijke en herkenbare dienstverlening van onze gemeente en houden persoonlijk contact mogelijk voor inwoners, ondernemers en verenigingen die dat nodig hebben.

Inwoners kunnen informatie, aanvragen en contactmogelijkheden eenvoudig vinden en krijgen duidelijkheid over procedures, termijnen en wat de gemeente van hen nodig heeft. We houden daarbij aandacht voor inwoners die ondersteuning nodig hebben, bijvoorbeeld door beperkte digitale vaardigheden, een beperking of taalproblemen.

We verbeteren waar nodig informatie, formulieren en werkprocessen waar dit de dienstverlening eenvoudiger en duidelijker maakt. Bij vragen die meerdere onderwerpen raken, zorgen we voor een passende afhandeling en duidelijke terugkoppeling. Ervaringen, vragen en meldingen gebruiken we om knelpunten in de dienstverlening te signaleren en verbeteringen door te voeren.

Ook bouwen we voort op de bestaande loketten en onderzoeken we of we de gemeentelijke dienstverlening meer onder één dak kunnen organiseren. Daarbij betrekken we de gevolgen voor bereikbaarheid, dienstverlening, samenwerking en toekomstige gemeentelijke huisvesting.

Wat we daarvoor gaan doen	Wanneer we dat gaan doen	Wat het gaat kosten
We ontwikkelen de digitale dienstverlening verder, met behoud van persoonlijk contact voor inwoners, ondernemers en verenigingen die ondersteuning nodig hebben.	Doorlopend.	Binnen het bestaande budget voor dienstverlening en communicatie. Als voor specifieke verbeteringen aanvullende middelen nodig zijn, leggen we hiervoor een voorstel met dekking voor aan de raad, bijvoorbeeld bij de kadernota.
We houden onze dienstverlening goed vindbaar en toegankelijk. We versterken de samenhang in de dienstverlening, zodat vragen die meerdere onderwerpen raken zo veel mogelijk in samenhang worden behandeld en inwoners duidelijk weten waar zij aan toe zijn.	Uitwerking in 2026 en 2027.	Binnen de huidige capaciteit.
We leggen de raad scenario's voor om gemeentelijke dienstverlening meer onder een dak te organiseren, in samenhang met de keuzes over toekomstige huisvesting.	Scenario's naar de raad in 2028.	Voorbereiding binnen de huidige capaciteit. De investering en de exploitatiegevolgen maken deel uit van het huisvestingsvoorstel, daarin zit ook het effect van meer werkplekken. Dit is naar verwachting een structureel effect.

Opgave: Vroegtijdig duidelijkheid bij ruimtelijke initiatieven en eenvoudigere regels waar mogelijk

Inwoners, ondernemers en andere initiatiefnemers weten vroeg wat bij ruimtelijke initiatieven mogelijk is, welke voorwaarden gelden en welke stappen nodig zijn.

Wat we willen bereiken

We maken het voor inwoners, ondernemers en andere initiatiefnemers duidelijk wat mogelijk is bij ruimtelijke initiatieven en welke voorwaarden gelden. Voor terugkerende typen initiatieven bieden we toegankelijke informatie en voorbeelden.

We vereenvoudigen procedures, formulieren en regels waar dat verantwoord is. Daarbij werken we het omgevingsplan verder uit en verbeteren we onze werkprocessen. Rechtsgelijkheid, ruimtelijke kwaliteit, wettelijke vereisten en de belangen van de omgeving blijven daarbij uitgangspunt.

De gemeente geeft desgewenst vooraf aan welke informatie nodig is en betrekt de opbrengst van participatie bij de beoordeling van de aanvraag. Daar waar het kan ondersteunt de gemeente initiatiefnemers en biedt zij hen handvatten. De verantwoordelijkheid blijft wel bij de initiatiefnemer liggen.

Wat we daarvoor gaan doen	Wanneer we dat gaan doen	Wat het gaat kosten
We zetten zoveel mogelijk in op vooroverleg en principeverzoeken bij complexe plannen, waarbij wij vooraf een inschatting van de haalbaarheid kenbaar maken inclusief het te doorlopen proces en de kosten. Bij particuliere ruimtelijke initiatieven geven we vooraf aan welke informatie nodig is over het betrekken van de omgeving. De initiatiefnemer organiseert deze betrokkenheid zelf en voegt bij de aanvraag een verslag toe. We betrekken de uitkomst daarvan bij de beoordeling van het initiatief.	Doorlopend.	Voor het versnellen van de doorlooptijd van behandeling van vooroverleg en principeverzoeken is extra capaciteit nodig. In de begroting 2027 – 2030 zijn structurele middelen opgenomen van 80.000 euro per jaar. We verhalen de behandelkosten zoveel mogelijk via leges of afspraken met initiatiefnemers.

Opgave: Kennis en samenwerking inzetten voor een sterke uitvoering

Inwoners kunnen blijven rekenen op dezelfde toegankelijke, zorgvuldige en betrouwbare dienstverlening, ook als de omstandigheden veranderen.

Wat we willen bereiken

Inwoners kunnen blijven rekenen op toegankelijke, zorgvuldige en betrouwbare dienstverlening, ook als omstandigheden veranderen.

We zorgen voor voldoende expertise en capaciteit, leggen kennis goed vast en organiseren vervanging bij belangrijke processen. Zo voeren we gemeentelijke taken zorgvuldig uit en blijft de dienstverlening goed toegankelijk en herkenbaar.

We volgen ontwikkelingen die de uitvoering raken, zoals arbeidsmarktkrapte, veranderende wet- en regelgeving en een toename of grotere complexiteit van werkzaamheden. Als deze ontwikkelingen gevolgen hebben voor capaciteit, planning of dienstverlening, maken we die tijdig inzichtelijk en sturen we bij. Nieuwe opgaven en ambities wegen we af op uitvoerbaarheid, beschikbare capaciteit, financiële gevolgen en de effecten op de bestaande dienstverlening.

Waar samenwerking met andere gemeenten of gespecialiseerde partners bijdraagt aan kwaliteit, continuïteit of doelmatigheid, zetten we deze gericht in. Taken waarvoor nabijheid en een directe verbinding met inwoners, raad en bestuur van belang zijn, houden we lokaal goed georganiseerd.

Wat we daarvoor gaan doen	Wanneer we dat gaan doen	Wat het gaat kosten
We signaleren tijdig welke ontwikkelingen gevolgen hebben voor de uitvoering. Als extra kennis, expertise, capaciteit of vervanging nodig is, maken we zichtbaar wat dit betekent voor de dienstverlening, planning en benodigde maatregelen.	Doorlopend.	Binnen de huidige capaciteit. Als aanvullende expertise, tijdelijke inzet of andere maatregelen nodig zijn, maken we de kosten zichtbaar in een afzonderlijk voorstel.
We voeren waar nodig maatregelen uit om kennis, continuïteit en kwaliteit van de uitvoering te borgen. We werken gericht samen met andere gemeenten of gespecialiseerde partners als dat aantoonbaar bijdraagt aan kwaliteit, continuïteit of doelmatigheid.	Doorlopend.	Financiële gevolgen maken deel uit van het betreffende samenwerkings- of uitvoeringsvoorstel.

Opgave: Uitvoerbare keuzes voor ambities

Inwoners weten waar we op inzetten, wat zij kunnen verwachten en wanneer keuzes invloed hebben op de planning.

Wat we willen bereiken

We voeren wettelijke taken, lopende werkzaamheden en bestuurlijke ambities zorgvuldig en in samenhang uit. Nieuwe ambities en plannen zijn uitvoerbaar of leiden tijdig tot een duidelijke keuze over prioriteit, fasering of aanvullende inzet.

Kennis, capaciteit, vervanging en continuïteit vormen de basis voor een betrouwbare uitvoering. Tegelijk worden de opgaven voor onze gemeente groter en complexer. Daarom maken we bij nieuwe ambities en belangrijke wijzigingen vooraf inzichtelijk wat dit vraagt van de organisatie en wat dit betekent voor lopende werkzaamheden.

We toetsen voorstellen op wettelijke en bestuurlijke verplichtingen, samenhang met bestaande opgaven, uitvoerbaarheid, capaciteit, financiële gevolgen, planning en maatschappelijke impact. Zo maken we zichtbaar wat we binnen de bestaande kaders kunnen uitvoeren en waar keuzes nodig zijn.

Als een voorstel niet past binnen de beschikbare tijd, capaciteit, financiële middelen of planning, geven we aan welke gevolgen en mogelijkheden er zijn. Bijvoorbeeld door werkzaamheden te faseren, een andere prioriteit te kiezen of aanvullende inzet te vragen. Wanneer dit bestaand beleid, vastgestelde afspraken of financiële kaders raakt, legt het college de keuze aan de raad voor. Zo blijven uitvoering, planning en financiële ruimte met elkaar in balans.

Om deze werkwijze te ondersteunen voeren we portfoliomanagement in. Daarmee houden we integraal zicht op de samenhang tussen opgaven, beschikbare capaciteit, planning, risico's en financiële ruimte.

Wat we daarvoor gaan doen	Wanneer we dat gaan doen	Wat het gaat kosten
We voeren portfoliomanagement in. Daarmee brengen we opgaven in samenhang in beeld. We wegen deze op maatschappelijke en bestuurlijke waarde, verplichtingen, urgentie, financiën, capaciteit, risico's, afhankelijkheden en uitvoerbaarheid. Zo kan het college tijdig en onderbouwd prioriteren, faseren of aanvullende voorwaarden stellen.	Doorlopend.	Incidenteel 150.000 euro in 2027 en 2028 voor aanvullende expertise, invoering van portfoliomanagement en de ontwikkeling van werkwijzen en instrumenten voor prioritering, samenwerking en procesverbetering.

Opgave: Financieel gezond blijven en ruimte houden voor keuzes

Wat we willen bereiken

Een financieel gezonde gemeente geeft rust en ruimte om koers te houden. Tegelijk staan de gemeentelijke financiën onder druk. Investeringen en beheer worden duurder, ontwikkelingen in de rijksfinanciën zijn onzeker en een deel van onze uitgaven is beperkt beïnvloedbaar. Daarom maken we de financiële gevolgen van nieuwe ambities en investeringen tijdig zichtbaar, zodat we zorgvuldige keuzes kunnen maken.

Nieuwe ambities en investeringen vragen om een heldere financiële onderbouwing. We maken daarom inzichtelijk wat voorstellen betekenen voor incidentele en structurele kosten, beheer en onderhoud, rente, afschrijving, risico's en dekking. De bredere afweging over noodzaak, uitvoerbaarheid, capaciteit, planning en gevolgen voor bestaande werkzaamheden vindt plaats binnen de opgave 'Ambities waarmaken met scherpe keuzes en uitvoerbare plannen'.

Als de financiële ruimte beperkt is, maken we duidelijk welke keuzes nodig zijn in planning, prioriteiten, fasering of omvang. De raad kan dan tijdig richting geven aan voorstellen die vastgesteld beleid, eerdere afspraken of voorgenomen investeringen wezenlijk raken.

We streven ernaar de lasten voor inwoners en ondernemers beheerst te houden en de OZB niet harder te laten stijgen dan de inflatie. Jaarlijks wegen we dit af tegen een sluitende begroting, noodzakelijke voorzieningen, investeringen en onvermijdelijke kostenontwikkelingen. Leges, heffingen en tarieven beoordelen we op kostendekkendheid. Het vraagt om focus, uitvoerbaarheid en openheid over keuzes wanneer niet alles tegelijk kan.

Wat we daarvoor gaan doen	Wanneer we dat gaan doen	Wat het gaat kosten
We zorgen voor structureel financieel evenwicht, goede risicobeheersing en een gezonde begrotingspositie en nemen nieuwe ambities en investeringen alleen op met een heldere onderbouwing van kosten, beheer, rente, afschrijving en risico's.	Doorlopend via de planning- en controlcyclus.	Binnen de huidige capaciteit.
We streven ernaar de lasten voor inwoners en ondernemers beheersbaar te houden en niet harder te laten stijgen dan de inflatie. Bij de jaarlijkse begroting wegen we dit af tegen een sluitende begroting, noodzakelijke voorzieningen, investeringen en onvermijdelijke kostenontwikkelingen. Leges, heffingen en tarieven beoordelen we op kostendekkendheid.	Jaarlijks bij de begroting.	Binnen de huidige capaciteit.

nieuwkoop